

ՀԱՅ-ԹՐԵԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐՈՒ ՀԱՐՑՈՎ ՓՈՐՁԱԾ ԵՆ ԽԱԲԵԼ ՏԻԿ. ՔԼԻՆԹԵՆԻՆ

Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղար Հիլըրի Բլինթըն Թուրքիա կատարած իր այցելութեան ծիրէն ներս, հանդիպած է նաեւ ժողովրդա-հանրապետական ընդդիմադիր կուսակցութեան (ԺՀԿ) առաջնորդ Քեմալ Քըլըչտարօղլուի հետ:

Թուրքիոյ նախագահ Ապտուլլահ Կիլի, Քլինթըն եւ Տաւուքօղլու մտերմիկ հանդիպումի ընթացքին

Ինչպէս կը տեղեկացնէ թրքական «Հիւրըիյէթ» օրաթերթը, հանդիպման ընթացքին ի շարս այլ հարցերու քննարկուած է նաեւ հայ-թրքական յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացը:

Քլինթըն թրքական ընդդիմութեան մեղադրած է հայ-թրքական հաշտեցման գործընթացը խոչընդոտելու մէջ, որուն ի պատասխան ԺՀԿ-ի առաջնորդը արտայայտած է իր գարմանքը:

«Իմ հանդիպումներուս ընթացքին իշխանութեան ներկայացուցիչներուն հարցուցի, թէ ինչո՞ւ խորհրդարանի օրակարգ չեն մտցուիր Հայաստանի հետ ստորագրուած Արձանագրութիւնները: Ինձի պատասխանեցին, թէ ԺՀԿ-ն դէմ հանդէս կու գայ այդ Արձանագրութիւններուն, որուն պատճառով այդ փաստաթուղթերը չեն ներկայացուիր խորհրդարանի վաւերացման», - ըսած է Քլինթըն:

Քեմալ Քըլըչտարօղլուն ըսած է, թէ ինք ուղղակի ապշած է Քլինթընի խօսքերուն առնչութեամբ ու ակեցուցած, որ Թուրքիոյ վարչապետ Ռեճէպ Թայիփ էրտողանի գլխավորած «Արդարութիւն եւ Զարգացում» իշխող կուսակցութիւնը մեծամասնութիւն կը կազմէ խորհրդարանին մէջ եւ ցանկութեան պարագային կրնայ վաւերացման ներկայացնել հայ-թրքական Արձանագրութիւնները: «Անոնք կրնան օրակարգ բերել եւ վաւերացնել այդ Արձանագրութիւնները: Սակայն կառա-

Շաբ.ք էջ 5

ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ-ՀԱԿ ԵՐԿԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ԿՈՒՆԵՆԱՅ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՀԱԿ-ի եւ իշխանութեան ներկայացուցիչները՝ Յուլիս 18-ի հանդիպումէն առաջ

Երկուշաբթի, Յուլիս 18-ին կայացաւ Հայաստանի իշխող քուրսիսինի կազմած աշխատանքային խումբի եւ ընդդիմադիր Հայ Ազգային Գոնկրէսի (ՀԱԿ) ձեւաւորած պատուիրակութեան անդամներու հանդիպումը, որը տեւեց մօտ երկու ժամ:

Հանդիպումէն ետք կողմերու ներկայացուցիչները յայտարարեցին, որ իշխանութեան եւ ընդդիմութեան երկխօսութեան օրակարգը տակաւին չէ կազմուած, համաձայնութիւն չէ գոյացած, որեւէ հարցի շուրջ քննարկում չէ եղած: Տեղի ունեցած է մտքերու փոխանակում: Կողմերը ընդամէնը ներկայացուցած են իրենց տեսակետները՝ առկայ խնդիրներու վերաբերեալ:

Իշխող Հանրապետական կուսակցութեան ներկայացուցիչ Դաւիթ Յարութիւնեան լաւատեսութիւն յայտնեց, որ ընդդիմադիր-

ներու հետ իրենց հանդիպումները կը շարունակուին, սակայն ՀԱԿ-ի պատուիրակութեան ղեկավար Լեւոն Զուրաբեան չբացատրեց, որ յաջորդ հանդիպում չկայանայ: ՀԱԿ-ը վերապահուածներ ունի իշխանական խումբի ձեւաչափի եւ այդ խումբին մէջ ընդգրկուած անդամներուն տրուած լիազօրութիւններու վերաբերեալ:

Ըստ Զուրաբեանի, ՀԱԿ-ը պատրաստ էր երկխօսելու ոչ թէ քաղաքական կուսակցութիւններու, այլ գործադիր իշխանութեան ներկայացուցիչներուն հետ:

Հակառակ յայտնած վերապահումներուն, Յուլիս 19-ին ՀԱԿ-ի տարածեց յայտարարութիւն, որ կու գար պատրաստակամութիւն յայտնելու՝ շարունակել հանդիպումները, որոշ պայմաններ դնելով այդ կապակցութեամբ:

Շաբ.ք էջ 4

ԵԱՀԿ ՀԱՄԱԶԵԿՈՒՅՈՂՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՍԵՋ ԿԸ ՔՆՆԱՐԿԷ ՆԵՐՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

Յուլիս 20-ին նախատեսուած էր Եւրօխորհուրդի խորհրդարանական վեհաժողովի (ԵԽՎՎ) Հայաստանի հարցով համագեկուցող ձոն Փրեսսոդի եւ Աքսել Ֆիշըրի ժամանումը Հայաստան, սակայն Ֆիշըր եկած է առանձինը, տեղեկացնելով որ Փրեսսոդը ուշացած է օդանաւէն:

Ըստ ԵԱՀԿ-ի տարածած տեղեկութիւններուն, այս այցելութեան նպատակն է իշխանութիւններուն ու ընդդիմադրութեան ներկայացուցիչներուն հետ քննարկել Հայաստանի ներքին քաղաքական միջավայրի բարելաւման ուղղուած վերջին զարգացումները, ինչպէս նաեւ իշխանութիւններու նախաձեռնած բարեփոխումներու ընթացքը, մասնաւորապէս ընտրական համակարգէն ներս:

Համագեկուցողը նախ հան-

դիպումներ ունեցած է խորհրդարանէն ներս ներկայացուած իշխանական եւ ընդդիմադիր ուժերու ներկայացուցիչներուն հետ: Ինչպէս «Ազատութիւն» ռատիոկայանին տեղեկացուցած է իշխանական «Բարգաւաճ Հայաստան» կուսակցութեան պատգամաւոր Նաիրա Զոհրաբեան, քննարկուած են բոլոր այն մտահոգութիւնները, որոնք ձեւակերպուած են ԵԽՎՎ-ի նախորդ բանաձեւերուն մէջ:

«Համագեկուցողը խիստ դրական գնահատեց յատկապէս վերջին զարգացումները, վերջին քայլերը Հայաստանի իշխանութիւնների կողմից՝ դա համաներուծ էր, կալանաւորուած անձանց ազատ արձակելն էր: Նա նաեւ շատ բարձր գնահատեց լրամշակուած Ընտրա-

Շաբ.ք էջ 5

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԾԵՐԱԿՈՅՏԸ ԿԸ ԶԳՈՒՇԱՑՆԷ ՀԱԿԱԹՐԵԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՏԱՐԵԼԷ

Թրքական լրատուամիջոցները կը հաղորդեն, որ Ֆրանսայի ծերակոյտը պատրաստած է Թուրքիա-Եւրոպական Միութիւն յարաբերութիւններուն վերաբերեալ գեկուցում մը, որուն մէջ գոյութիւն ունին ֆրանսացի քաղաքական գործիչներուն ուղղուած նախազգուշացումներ:

Զեկուցումին մէջ քաղաքական գործիչներուն մասնաւորաբար կոչ կ'ուղղուի գոլըշնայու հակաթրքական յայտարարութիւններէն: Յիշեցում կը կատարուի, որ յառաջիկայ տարի Ֆրանսայի մէջ տեղի պիտի ունենան ընտրութիւններ, եւ կոչ կ'ուղղուի գոլըշնայու աջակիսի յայտարարութիւններէ, որոնք կրնան բացասական հետեւանքներ ունենալ:

«Թուրքիան աշխարհաքաղաքական տեսանկիւնէ կարեւոր երկիր է: Սակայն քաղաքական որոշ գործիչներու կողմէ կը կատարուին այնպիսի յայտարարութիւններ, որոնք կ'ունենան բացասական շատ լուրջ հետեւանքներ: Յոյսով ենք, որ ընտրութիւններուն ընթացքին Թուրքիոյ նիւթը պիտի չքաղաքականացուի», կը նշուի գեկուցումին մէջ:

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆԻՆ ԶԵՆՆՏՈՒ ԸՈՒՆՈՎ

ՅԱԿՈՐԲԱԴԱԼԵԱՆ

Թէեւ Հայ ազգային կոնգրէսը ներքաղաքական երկխօսութիւնը հռչակում է իր ձեռքբերում, կամ իր հմուտ մարտավարութեան շնորհիւ իշխանութեանը պարտադրուած գիշում, այդուհանդերձ ակնյայտ է, որ Սերժ Սարգսեանը այդ երկխօսութեան գործընթացն առաջ է տանում իրեն ձեռնառու հունով:

Եթէ երկխօսութիւնը չհամաարենք արտաքին քաղաքական որեւէ կենտրոնից կառավարուող գործընթաց, որտեղ կայ ի վերջոյ իշխանափոխութեան հասնելու նպատակ, ինչին էլ փորձում է այդ կենտրոնը հասնել փուլային տարբերակով, ապա գուտ ներքին առումով ակնյայտ է, որ դրա հունն առայժմ ձեռնառու է Սերժ Սարգսեանին: Ի դէպ, հնարաւոր է նաեւ տարբերակ, երբ գործընթացը էլի կառավարում է արտաքին որեւէ կենտրոնից, սակայն վերջնական նպատակը ամենեւին էլ իշխանափոխութիւնը չէ, այլ Հայաստանում պետական կարգի փուլային տրանսֆորմացիան, քանի որ իշխանափոխութեան միջոցով, գոնէ ներկայումս, դա դիտուում է անհնար:

Իսկ որ ներքաղաքական երկխօսութիւն կոչուած գործընթացն այդ տեսակէտից իսկապէս լուրջ տրանսֆորմացիոն գործընթացներ է իրենցելու կամ գեներացնելու, թերեւս կասկած չկայ: Ընդ որում, իսօքն այն մասին չէ, որ փոխուելու է իշխանութեան որակը, կամ հասարակական-քաղաքական յարաբերութիւնների շուրջ իշխանութեան պատկերացումը: Խօսքն այն մասին է, որ առկայ գործընթացին թէ կողմ, թէ դէմ լինելու պարագայում (կողմը կամ դէմը անշուշտ շատ պայմանական ու խիստ բեւեռացուած բնորոշում է) հասարակութիւնն անկասկած

վերանայելու է քաղաքական ամբողջ համակարգի հանդէպ իր վերաբերմունքը, հասարակական պատկերացումներում եւ ընկալումներում են տեղի ունենալու լուրջ տրանսֆորմացիոն գործընթացներ, որի կրողներն են հանդիսանալու տարբեր թէ քաղաքական, թէ քաղաքացիական խմբեր, ներգործութիւն ունենալով նաեւ քաղաքական գործընթացների վրայ:

Իմիջիայլոց, այդ տրանսֆորմացիան ընթանալու է նաեւ այն պարագայում, եթէ ներքաղաքական գործընթացում չկայ կառավարման կամ պլանաւորման արտաքին կենտրոն: Միեւնոյն է, ներքին, թէ արտաքին շարժառիթներով, այդուհանդերձ այն առաջ է բերելու ներհասարակական լուրջ վերափոխումների ալիք՝ թէ հոգեբանութեան, թէ մտածողութեան, թէ վարքագծի առումով: Եւ դա թերեւս կարող է լինել ներկայիս գործընթացի հազուադէպ դրական էֆեկտներից մէկը, հասարակական-քաղաքական դաշտը յստակեցնելու, պարզաջրելու առումով:

Իսկ բուն քաղաքական պայքարի տեսանկիւնից այն առայժմ ընթանում է իշխանութեանը ձեռնտու հունով: Նախ, սառեցուել է սոցիալական դժգոհութեան հնարաւոր պայթիւնը, ինչը չափազանց մեծ հաւանականութեան էր հասել Փետրուար-Մարտ ամիսներին: Երկրորդ՝ իշխանութիւնը կարողացել է իր համար բաւական շահաւէտ իմիջ ձեւաւորել միջազգային կառուցների եւ արեւմտեան տէրութիւնների մօտ, ստանալով նրանց «օրհնանքը»: Երրորդ, ձգոււմ է մինչեւ հերթական ընտրութիւն այդքան անհրաժեշտ ժամանակը: Չորրորդ, Սերժ Սարգսեանը կարողանում է երկխօսութեան գործընթացում ընդդիմութեանը պարտադրել մանրուքներ, որոնք զգալի-

օրէն ցնցում են ընդդիմութեան սկզբունքայնութեան պատերը՝ էսպէս նուազեցնելով ընդդիմութեան այսպէս ասած կարգը: Մասնաւորապէս, Սերժ Սարգսեանը կոնգրէսին փաստացի ստիպեց բանակցել կողմիցիայի՝ այդ թուում ՕԵԿ անդամների հետ, եւ դա դեռ քիչ էր՝ ստիպեց նաեւ այդ բանն անել Հանրային խորհրդում: Այդ ամէնը նկատելի է շօշափելի հարուած է ընդդիմութեան «որակաւորմանը»:

Ընդդիմութիւնն իհարկէ ասում է, որ իշխանութեանն ինքն է մղել երկխօսութեան եւ այն, որ իշխանութիւնը «խուճիկ-մունջիկ» գալով այդուհանդերձ նստում է կոնգրէսի հետ բանակցութեան, դա իր հմուտ ռազմավարութեան արդիւնքն է: Գուցէ: Բայց այստեղ իրավիճակի նրբութիւնն այն է, որ այդ արդիւնքն աշխատում է հենց կոնգրէսի դէմ, եւ աշխատելու է այնքան ժամանակ, քանի դեռ իշխանութիւնը չի համաձայնել արտահերթ ընտրութեան:

Անկասկած, Հայաստանում իրավիճակն այնքան մեծ ներքին անկայունութիւն եւ անկանխատեսելիութիւն ունի, որ ցանկացած պահի հնարաւոր է կտրուկ լարում: Այդ առումով, կոնգրէսի համար փաստարկ է այն, որ եթէ իշխանութիւնը չզնայ հիմնարար գիշման՝ չհեռանայ, ապա կոնգրէսը կը գնայ կտրուկ ճանապարհով եւ սոցիալական ապստամբութիւնը սառեցնելու փոխարէն, էլ աւելի կը թէժացնի:

Տեսականում դա իհարկէ հնարաւոր է: Գուցէ նոյնիսկ գործնականում է դա հնարաւոր, ինչի վկայութիւնն էր օրինակ Փետրուար-Մարտը, երբ կոնգրէսի հանրահաւաքները թերեւս հենց կոնգրէսի համար անսպասելի մարդաշատ էին լինում, ընդ որում աճման միտումով:

Բայց, թերեւս յատկանշական

է, որ այդ պարագայում աւելի շատ հանգամանքներն էին նպաստում մարդաշատութեանը, այդ թուում նաեւ արաքական աշխարհում տեղի ունեցող գործընթացները: Այստեղ հարց է առաջանում, թէ արդեօք երկխօսութիւնն առաւելագոյնն էր, որ կոնգրէսը կարող էր քաղել այդ հանգամանքների յաջող դասաւորութիւնից: Եթէ ոչ, եթէ հնարաւոր էր աւելին, ապա ինչու աւելի չբաղուէց՝ չկարողացա՞ւ կոնգրէսը, թէ՞ չուզեց, կամ չհամարձակուէց: Իսկ եթէ աւելին հնարաւոր չէր, ապա կոնգրէսն ի՞նչ երաշխիք ունի, որ եթէ իշխանութիւնն ինչ որ փուլում այլեւս չունենայ երկխօսութեան կարիքն ու լիակատար մերժի կոնգրէսին, հնարաւոր կը լինի գնալ կտրուկ ճանապարհով:

Առաւել էւս, որ իշխանութեանն այդ ժամանակը պէտք էր այդ կտրուկ ճանապարհի հիմնական նախադրեալները չէզոքացնելու համար, այդ թուում հենց կոնգրէսի որակաւորումն «իջեցնելու»:

Արդեօք այդ ամէնը ենթադրում է, որ կոնգրէսը պէտք է գնար աւելի կտրուկ գործողութիւնների, աւելի ազդեւիւ պայքարի: Այդ հարցին իհարկէ դժուար է պատասխանել, բայց խնդիրը թերեւս պայքարի ազդեւիւթիւնը չէ, այլ ընդամէնը հանրութեան հնարաւորինս լայն շերտերի համար սեփական գործողութիւնների բացատրելիութեան «տոկոսը»: Դանդաղ, թէ արագ, կտրուկ, թէ հանդարտ, արդիւնաւետութիւնը կախուած է մի կարեւոր բանից՝ հասարակական հնարաւորին լայն աջակցութիւն, ինչն ապահովում է միայն գործընթացի հասարակական հնարաւորին լայն հասկացուածութիւնից: Ներկայումս կայ հենց այդ խնդիրը, որովհետեւ գործընթացն աստիճանաբար ոչ թէ աւելի հասկանալի, այլ աւելի ծիծաղելի է դառնում:

«ԼՐԱԳԻՐ»

ՎԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱԿՆԿԱԼԻՔԻ ՄԱՍԻՆ ԶԵՆ ԽՕՍՈՒՄ, ԹԵՒԵ...

Լ. ԱՍԱՏՐԵԱՆ

Թէեւ կարեւորը, իհարկէ, հասարակութիւնն է, այսինքն՝ մենք: Մեր վերլուծական մեծ ուղեղները, որպէսզի պարապ եւ անփող չմնան, ստիպուած են ինչ-որ «հանձարեղ» մտքեր ասել, որոնք յաճախ քիչ են տարբերում Տիգրան Կարապետիչի եւ գլխաւոր մարքսիստի արտաբերածից:

Բնականաբար, խօսակցութեան երկու թեմաները մնացել են նոյնը՝ ներքաղաքական երկխօսութիւն-բանակցութիւն եւ դարաբաղեան խնդիր: Բարեբախտաբար, այս օրերին հայ քաղաքական միտքը մի քիչ թեթեւ տարաւ ԱՄՆ սենատի յանձնաժողովի նիստում ԱՄՆ դեսպանացուի պահուածքը, աւելի ճիշդ այն, որ սոյն անձն այդպէս էլ չարտաբերեց «ցեղասպանութիւն» բառը: Կրկնենք՝ աղմուկ գրեթէ չեղաւ: Բայց ինչպէս միշտ, այս անգամ էլ օտարերկրեայ դիւանագէտի՝ մեր երկրում գործելու կարողութեան չափանիշը մնաց ցեղասպանութիւնը ճանաչելու խնդիրը:

Բայց վերադառնանք հայրենիք եւ տեսնենք, թէ արդիական երկու խնդիրները ինչ բացատրութիւններ են գտնում: Դրանցից առաջինը, ինչպէս արդէն նշել ենք, ընդդիմութիւն-իշխանութիւն բանակցութիւններն են: Սրան վերաբերող վերլուծութիւններում երեւում է մերձքաղաքա-

կան մտքի ողջ յետամնացութիւնն ու կաղապարուածութիւնը: Մեր վերլուծաբանների մեծ մասը ձգտում է պարզել, թէ ինչ օգուտ ունեն բանակցելու պատրաստուող ուժերը՝ հասարակ մահկանացուներին «ապացուցելով», որ իրենք օժտուած են Կասանդրայի տաղանդով: Նրանք ասում են, որ երկխօսութիւնը շահեկան է իշխանութիւնների համար, որովհետեւ սրանք ժամանակ են շահում, արտաքին աշխարհը խաբում են իմիտացիայով, նորից ընտրուելու եւ լեզրիտիմ համարուելու հնարաւորութիւն են ձեռք բերում: Վերջին պնդման համար մեր վերլուծաբանները հիմք են համարում Լ. Տէր-Պետրոսեանի ասածը, թէ արդար ընտրութիւնից յետոյ հենց ինքը կը շնորհաւորի յաղթողին: Ահա, ուրեմն Տէր-Պետրոսեանը փորձում է պահպանել Ս. Սարգսեանի իշխանութիւնը, բայց այնպէս, որ վերջինս իրեն պարտական լինի: Համաձայնե՞ք՝ աբսուրդային դատողութիւն է նոյնիսկ քաղաքական լուսանցքում յայտնուածների համար: Կարծես մրցում են՝ «Ով աւելի մեծ սուտ կասի» անուանակարգում: Մէկ այլ գործիչ ի լուր աշխարհի յայտարարում է, որ Լ. Տէր-Պետրոսեանը վախենում է արիւն թափելուց, ընդ որում՝ այս միտքը նա ասում է միայն մեղադրելով: Յետոյ փորձում է համոզել, որ երկխօսու-

թիւնը վնասում է կոնգրէսին, թուլացնում այն, հիասթափեցնում «յեղափոխական» ժողովրդին: Յընթացս նաեւ «աւետում է», որ հասարակութիւնը պատրաստ է ծայրայեղ քայլերի, եւ երբ պահը գա, իրենք կը ղեկավարեն, բայց ոչ Հայ Ազգային կոնգրէսը: «Սերժ Սարգսեանն այսօրուանից աշխատում է 2013թ.-ին աթոռը նորից գալթելու ուղղութեամբ: Իսկ ընդդիմութիւնն էլ, ըստ էութեան, օգնում է այս ամբողջ գործընթացին», - եզրակացնում է նա:

Հետաքրքիր է, որ կարծիքները որեւէ արժէքաւոր, տրամաբանական հիմնաւորում չունեն, բացի մէկից՝ պարզագոյն նախանձից: Այսինքն՝ այս մարդիկ, իբր ցաւելով ընդդիմութեան «թուլացման» համար, միմիայն մի խնդիր են լուծում՝ ինքնահաստատում են: Ափսոս, որ 21-րդ դարից շատ են ուշացել: Ասենք նաեւ, որ հասարակութեանը «լիշատակող» վերլուծութիւններ կա՞մ չկան, կա՞մ էլ դրանք վերաբերում են հասարակական հիասթափութեանը:

Արցախի խնդրի մասին արտայայտուելիս մերոնցից շատերը փորձում են հասարակութեան դատին ներկայացնել այն, ինչ իրենք կամ իրենց պատուիրատուներն են ուզում:

Շաբ.ը էջ 5

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ
 ՊԱՇՏՕՆԱԹԵՐԹ՝
 ՍՈՑԻԱԼ ԴԵՄՈԿՐԱՏ ԶՆՁԱԿԵԱՆ
 ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹԵԱՆ
 Արեւմտեան Ամերիկայի Շրջանի
 ԽՍՐԱԳՐԱԿԱՆ ԿԱԶՄ
 ԳԱՐԻԷԼ ՍՈՒՅԵԱՆ
 ՍԱՅԱԿ ԹՈՒԹԵԱՆ
 ՅԱՐՈՒԹ ՏԵՐ ԴԱԻԹԵԱՆ
 ԿԱՐՉԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ
 ԼԵՆԱ ՄԱՆՈՒԿԵԱՆ
MASSIS Weekly
 Organ of the Armenian Social Democratic Hunchakian Party of Western USA
 1060 N. Allen Ave.
 Pasadena, CA 91104
 Phone: (626) 797-7680
 Fax: (626) 797-6863
 E-Mail: massis2@earthlink.net
 http://www.massisweekly.com
 (USPS 667-310) (ISSN 0744-334X)
 Published Weekly
 Except Two Weeks in August
 ANNUAL SUBSCRIPTION RATES:
 USA \$50.00, \$80.00 (First Class)
 Canada \$120.00 (Air Mail)
 Overseas \$225.00 (Air Mail).
 All payments must be made in US funds & Drawn on US banks.
 Periodicals Postage Paid at Pasadena CA.
 Please Send Address Change To MASSIS WEEKLY

ՐԱՅԱՍՏԱՆ

«ԱՐՏԱՅԵՐԹ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԱՆՑԿԱՑՄԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԴԻՄՔ ԳՈՅՈՒԹԻՒՆ ՉՈՒՆԻ»

«Ազատութիւն» ռադիոկայանի հետ գրոցում անդրադառնալով Հայ ազգային կոնգրէսի եւ իշխանական կոալիցիայի ներկայացուցիչներին՝ երկխօսութեանն ու դրա հեռանկարներին՝ Հանրային Խորհուրդի նախագահ Վազգէն Մանուկեանն ասաց, որ ինքը կողմնակից է, որ ցանկացած իրավիճակում ցանկացած ուժերի միջեւ տեղի ունենայ երկխօսութիւն: Նրա կարծիքով՝ ճիշդ է նաեւ, որ երկխօսութեան համար հարթակ ընտրուեց Հանրային Խորհուրդը, որը «չէզոք է եւ ընդդիմադիր, եւ իշխանական կուսակցութիւնների նկատմամբ»:

Հանրային Խորհուրդի նախագահ Վազգէն Մանուկեան

Եթէ Հայաստանում երկու հակադաս կուսակցութիւններ ընդդիմութիւն ուժերը համարեայ իրար հաւասար կանգնած լինէին, ոնց որ ռուսները ասում են՝ ստենկա նա ստենկու: Հիմա այդպիսի իրավիճակ չկայ: Ինչո՞ւ պիտի գնան արտահերթ ընտրութիւններ: Բացարձակապէս հասկանալի չէ»:

Մանուկեանը, սակայն, ասաց, թէ անկեղծօրէն չի պատկերացնում, թէ ինչի շուրջ են երկխօսութեան շուրջը եւ իշխանական կոալիցիան:

Նրա խօսքով, այն քաղաքական լարուածութիւնը, որը Մարտի 1-ից յետոյ ձեւաւորուել էր Հայաստանում, հետզհետէ նուազեց, որովհետեւ «իշխանափոխութեան հետ կապուած ընդդիմութեան սպասումները արդիւնք չտուեցին», եւ այժմ Հայաստանում չկայ ներքաղաքական մեծ լարուածութիւն, փոխարէնը կան սոցիալական խնդիրներ:

Անդրադառնալով ՀԱԿ-ի պնդմանը, թէ իշխանութեան հետ երկխօսութեան ընթացքում իրենք ունեն միայն մէկ օրակարգ՝ արտահերթ ընտրութիւնները՝ Մանուկեանը ասաց. - «Այդպիսի բան չի լինելու Հայաստանում, որովհետեւ դրա համար քաղաքական նախադրեալներ չկան: Արտահերթ ընտրութիւնների հիմքեր լինում են,

ԳԱԼԱ-Ն ՉԻ ՏԵՂԱԲՈՒՌՈՒՄ ԵԹԵՐԸ ՅԱԿԵԼՈՒ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԾՐԱԳՐԵՐԻ ՄԷՋ

«Իրաւունքի եւ ազատութեան կենտրոնը» յայտարարութիւն է տարածել, իր բողոքն արտայայտելով «ԳԱԼԱ» հեռուստատարնկերութեան եթերագրկման վերաբերեալ:

Չոց են մտածել՝ ապամոնտաժել ընկերութեան հեռարձակող սարքաւորումները: Լրատուամիջոցների դէմ իշխանութիւնների տաս ու անել տարիներ առաջ սկսած ու չզդարարող, գնալով էլ անելի սաստկացող արշաւը ընդամէնը մէկ նպատակ ունի՝ սահմանափակել երկրում ազատ խօսքը եւ «անաղմուկ» ու «անցնցում» դարձնել կեղծուած ընտրութիւնների միջոցով սեփական վերարտադրութիւնը:

«Ա1+» հեռուստատարնկերութեան եթերագրկումից յետոյ իշխանութիւնները Հայաստանում համարում էին, որ ողջ հեռուստատեթերը այլեւս գտնուում է իրենց տոտալ վերահսկողութեան ներքոյ եւ, որ որեւէ ազատ հեռուստատարնկերութիւն Հայաստանում այլեւս եթեր չի հեռարձակուելու:

«Սակայն նրանց ծրագրերը ձախողեց «ԳԱԼԱ» հեռուստատարնկերութիւնը, որը 2008թ. նախագահական ընտրութիւններին նախորդող շրջանում ազատ գործելու յայտ ներկայացրեց: Հասկանալի է, որ նման վարքագիծը որեւէ կերպ չէր կարող տեղաւորուել ՀՀ իշխանութիւնների տրամաբանութեան ու ծրագրերի շրջանակներում: 2007 թուականից սկսած իշխանութիւնները, օգտագործելով իրենց ձեռքում եղած հնարաւոր բոլոր լծակները, անում էին ամէն ինչ, որպէսզի «ԳԱԼԱ» հեռուստատարնկերութիւնը եթերում չլինի: Ի հեճուկս իշխանական ցանկութիւնների, իրականացուող ապօրինի ճնշումների ու հետապնդումների, շինծու դատաւարութիւնների ու մտացածին հակադասական տուգանքների «ԳԱԼԱ»-ն շարունակեց մնալ եթերում: Այսօր, նոր ընտրութիւնների նախաշեմին, իշխանութիւնները հեռուստատարնկերութեանը եթերագրկելու նոր մի-

«Իրաւունքի եւ ազատութեան կենտրոնը» դատապարտելով խօսքի ու մամուլի ազատութեան դէմ ուղղուած ՀՀ իշխանութիւնների իւրաքանչիւր ոտնձգութիւն իր աջակցութիւնն է յայտնում «ԳԱԼԱ» հեռուստատարնկերութեանը: Վստահ ենք, որ մեր համատեղ ջանքերով հնարաւոր կը լինի Հայաստանում կասեցնել տոտալիտարիզմի յաղթարշաւը»:

Նշենք, որ օրերս Հայաստանի վճռաբեկ դատարանը ուժի մէջ թողնելով ՀՀ վերաքննիչ դատարանի Ապրիլի 26-ի որոշումը, որը «ԳԱԼԱ» հեռուստատարնկերութեանը

«ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ-ՅԱԿԵՐԿԻՍՕՍՈՒԹԻՒՆԻՑ ՅԱՅԱՍՏԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՑԻՆ ՅԱԶԻԹ ԹԵ ՇԱՐՈՒՆԵՆԱՅ»,- ՐԱՖՖԻ ՅՈՎՀԱՆՆԻՍԵԱՆ

Իշխանութիւն-ՀԱԿ երկխօսութիւնից Հայաստանի քաղաքացին եւ իր պետութիւնը հազիւ թէ շահ ունենայ: Այս մասին յայտարարել է «Ժառանգութիւն» կուսակցութեան առաջնորդ Րաֆֆի Յովհաննիսեանը՝ էջմիածին քաղաքում տեղի բնակիչների հետ հանդիպման ժամանակ:

«Ժառանգութիւն» կուսակցութեան առաջնորդ Րաֆֆի Յովհաննիսեան

«Թող որ բեմականացում չլինի, ոչ էլ կառավարուող դիպաշար. նրանց ամենաբարին մարթելով՝ մենք արդէն տեսել ենք, որ կողմերը շատ աւելի ընդհանրութիւն ունեն, քան տարբերութիւններ», - ասել է նա:

Նա իր բացասական վերաբերմունքն է յայտնել նաեւ ԿԸՅ անդամների ընտրութեան վերաբերեալ՝ նշելով, որ հերթական անգամ ընդդիմութիւնը, ուստիեւ ժողովուրդը, մեկուսացում է քաղաքական գործընթացներից:

Րաֆֆի Յովհաննիսեանը կոչ է արել. «Մինչեւ մեր կեանքի վերջին կաթիլը՝ չընկրկենք եւ Հայաս-

ՍԵՐԺ ՍԱՐԳՍԵԱՆՆ ԱՅԼԸՆՏՐԱՆՔ ՉՈՒՆԻ

«Արաբօ» ջոկատի հրամանատար Մանուէլ Եղիազարեանը Սերժ Սարգսեանին խորհուրդ է տալիս ինքնակամ հեռանալ: «Նա ով այնպիսի փաստաթուղթ կը ստորագրի, որը բանակցային սեղանում է, ստիպուած կը լինի հեռանալ եւ կը հեռանայ որպէս դաւաճան: Եթէ հեռանայ առանց փաստաթուղթ ստորագրելու, չի հերոսանայ, բայց գոնէ կը բնութագրուի որպէս ՔՂամարտիկ: Ես ասում եմ՝ այսօրուայ փաստաթուղթը ստորագրելը խելագարութիւն է: Եթէ այսպէս շարունակուի, 50 տարի յետոյ մեզանից ոչ ոք կենդանի չի մնայ», - «Ա1+»-ին ասաց Եղիազարեանը:

տան երկիրը դարձնենք մե'րը՝ յանուն ապագայ սերունդների»:

Նա քաղաքացիներին յորդորել է մասնակից լինել իշխանութեան ձեւաւորմանը՝ նշելով, որ ժողովուրդը ինքը պետք է որոշի, թէ ինչ պետութիւն է ուզում, իսկ երկիրն ու նրա վիճակը փոխելու համար քաղաքացիական միասնական գորաշարժ է պէտք:

Ձեր կարծիքով՝ այսօր Սերժ Սարգսեանն ինքնակամ հրաժարական կը տայ. «Ա1+»-ի հարցին՝ «Արաբօ» ջոկատի հրամանատարն ասաց. «Ինքնակամ ոչինչ չի լինում: Բայց ի՞նչ կայ որ, ամէն ինչ հնարաւոր է: Միգուցէ հեռանայ: Ոեւէ մէկը չգիտի, թէ վաղն ինչ կը լինի: Եթէ մարդը չի ուզում որպէս դաւաճան հեռանալ, նա այլընտրանք չունի»:

Ըստ նրա՝ այսօր ԼՂ ճակատագիրը որոշող մարդիկ էական մասնակցութիւն չեն ունեցել: ԼՂ-ն ազատագրելու հարցում. «Լարաբաղի համար առաջին հերթին պէտք է ամուր եւ ուժեղ Հայաստան ունենալ: Այսօր ԼՂ հարցում գիշումների գնալով՝ մենք հեր-

թական ապտակն ենք ստանում միջազգային հանրութիւնից: Մեր իշխանութիւններն ասում են, մեզ մի նեղէք, մի ճնշէք, մենք լաւն ենք, մենք շատ սիրունիկ ենք»:

Նա վստահ է, որ այս իշխանութիւնները չեն կարող ԼՂ հիմնախնդիրը լուծել ի նպաստ հայ ժողովրդի. «Ես չեմ ուզում ոեւէ մէկի ջրաղացին ջուր լցնել, ես պատուէր կատարող չեմ, սթափ մարդ եմ եւ գիտակցում եմ, որ ԼՂ հիմնախնդիրը պէտք է լուծեն այնպիսի մարդիկ, ովքեր ամուր են կանգնած հողի վրայ: ԼՂ հիմնախնդիրը պէտք է լուծեն մարդիկ, ովքեր խաղալիք չեն դրսի ուժերի ձեռքում, հայրենասէր մարդիկ, ովքեր հայրենիքից յետոյ միայն Աստուծոն են տեսնում»:

Անդրադառնալով ներքաղաքական զարգացումներին՝ մասնաւորապէս ՀԱԿ-իշխանութիւններ երկխօսութեանն ասաց. «Կարծում եմ՝ հասարակութիւնը շատ մեծ ակնկալիք չունի այդ երկխօսութիւնից: Դա ոչինչ էլ չի փոխի: Մեր հասարակութեան 60 տոկոսը դուրս է մնացել այդ գործընթացից եւ սպասելիքներ չունի ոչ իշխանութիւններից եւ ոչ էլ ընդդիմութիւնից»:

Իսկ ումի՞ջ սպասելիք ունի մեր հասարակութիւնը՝ հարցին՝ պարոն Եղիազարեանը պատասխանեց. «Այնպիսի մարդկանց, ում ձեռքերը կեղտոտուած չեն»:

ԱՐՏԱԳԱՂԹԻ ԳՈՐԾԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ ՊԵՏԸ ԿԸ ՅԱՐԱՍՏԻԱՑՆԵ՛ ՅԱՅԱՍՏԱՆԵՆ ԶԱՆԳՈՒԱԾԱՅԻՆ ԱՐՏԱԳԱՂԹ ԶԿԱՅ

Տարած քայլին կառավարման նախարարութեան արտագաղթի գործակալութեան ունեցած տուեալները չեն ապացուցեր զանգուածային արտագաղթի մասին հնչող գնահատականները: Այս մասին նախագահի մօտ հրաւիրուած խորհրդակցութեանէն ետք լրագրողներու հետ գրոցի ընթացքին յայտարարեց արտագաղթի գործակալութեան պետ Գագիկ Եկանեան: Եկանեան պարզաբանումով՝

իւրաքանչիւր արտագաղթող առաջին հերթին ուղեւոր է, եւ եթէ այս երկու տարուան ընթացքին եղած է զանգուածային արտագաղթ, կը նշանակէ՝ ուղեւորներուն ելքը այս երկու տարին անհամեմատ պէտք է աճած ըլլար: «Մինչդեռ այդ տարբերութիւնն ընդամէնը կազմում է երկու-երէք հազար: Այսինքն՝ այս բնագաւառում յեղափոխական, ցնցումային ոչինչ չի կատարուած», - ըսաւ Եկանեան:

պարտաւորեցնում է ապամոնտաժել իր հեռարձակող հեռուստա-

սարքաւորումները Գիւմրու հին հեռուստաաշտարակի վրայից:

ԼՈՒՐԵՐ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՒՐ ՅԵՐՔՈՒՄ Է ՅՈՒՇԱՐՁԱՆԱԳԵՏԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հայկական յուշարձաններն ուսումնասիրող կազմակերպութեան նախագահ, պատմաբան Սամուել Կարապետեանը Սանահինի վանական համալիրի հարցը բարձրացրել է Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսի մօտ՝ առաջարկելով նոր եկեղեցիների կառուցման համար նախատեսված միջոցների թէկուզ մի մասն ուղղորդել Սանահինի խնդրի լուծմանը: Ի պատահան՝ Կաթողիկոսը յայտարարել է, որ որեւէ գործ չունի լեռներում գտնուող վանքերի եւ եկեղեցիների հետ: Այս մասին հաղորդագրություն է տարածել «Չենք լռելու» երիտասարդական նախաձեռնությունը՝ վկայակոչելով յուշարձանագէտի հետ «Արմինֆո» գործակալություն հարցազրույցը:

Սանահինի Գմբէթին Ամաժ Բոյսերէն Կարելի է Դատել Մեր Վերաբերմունքը Մշակութային Արժէքներու Հանդէպ

«Պաշտամունքային կառույցները տրամաբանորէն ամենից առաջ պէտք է մտահոգէին եկեղեցուն: Էլ չեմ խօսում պետական կառույցների մասին, որոնք պէտք է շահագրգռված լինեն, որպէսզի եկեղեցիների տանիքին ծառեր չածեն»- ասել է Կարապետեանը: ««Չենք լռելու» երիտասարդական նախաձեռնությունը չիրաւի ցաւ է ապրում, ընդ որում, աւելի շատ ոչ թէ Սանահինի վանական համալիրի ողբալի վիճակի պատճառով, այլ այն բանի գիտակցումից, թէ ո՞ւմ վրայ էր դեռ նախօրէին յոյս դրել սրբատեղին փրկելու հարցում»,- ասում է նախաձեռնութեան տարածած հաղորդագրությունում:

դրանց ծաղկման համար: Սանահինի փրկութեան մասին հարցի պատասխանը դրա վառ ապացոյցն է»,- նշում են հաղորդագրություն հեղինակները:

Օրերս հրապարակուել են 1996 թուականից UNESCO-ի Համաշխարհային ժառանգութեան ցանկում գրանցուած X դարի Սանահինի վանական համալիրի ներկայիս վիճակը պատկերող լուսանկարներ եւ տեսանիւթեր, որոնք բողոքի մեծ ալիք են բարձրացրել Facebook սոցիալական ցանցում:

Մայր Աթոռ Սուրբ Էջմիածնի տեղեկատուական համակարգի պատասխանատու Վահրամ քահանայ Մելիքեանը, Tert.am-ի խնդրանքով մեկնաբանելով Հայկական յուշարձաններն ուսումնասիրող կազմակերպութեան նախագահի յայտարարութիւնը, հերքեց այն տեղեկատուութիւնը, ըստ որի՝ Գարեգին Բ-ն ասել է, թէ ինքը որեւէ գործ չունի լեռներում գտնուող վանքերի եւ եկեղեցիների հետ: «Պաշտօնապէս հերքում եմ, որ նման բան է ասուել, եւ պատշաճ չեմ համարում նման ճանապարհներով Հայաստանից առաքելական եկեղեցին վարկաբեկել: Միծաղելի է Սամուել Կարապետեանի յայտարարութիւնը եւ պատշաճ կը լինէր, որ նա իր անունից խօսէր եւ ոչ թէ վերագրումներ անէր Ամենայն Հայոց Կաթողիկոսին»,- ասաց տէր Վահրամը: Նա շեշտեց, որ Կաթողիկոսի ուշադրութեան տակ են հայկական բոլոր վանքերն ու եկեղեցիները՝ յաւելելով. «Գուցէ Վեհափառը ասած լինի, որ Սանահինի վանքը Գուգարաց թեմի ենթակայութեան տակ է, եւ նա պէտք է հոգ տանի Սանահինի մասին»:

«Յիրաւի, Կաթողիկոսն ի՞նչ գործ ունի սարերում հազարամեայ պատմութիւն ունեցող, UNESCO-ի կողմից Համաշխարհային մշակութային ժառանգութիւն ճանաչուած եկեղեցիների հետ: Նա գործ ունի միայն երեւանի կենտրոնում կառուցուող իր ապագայ նստավայրի հետ: Եւ թող եկեղեցու սպասաւորներն այլեւս չգարմանան հասարակութեան մէջ իրենց առաջնորդի վարկանիշի խայտառակ ցածր լինելու հանգամանքից, ինչպէս նաեւ թող այլեւս երբեք չբողոքեն աղանդներից, քանզի հենց իրենք են պարարտ հող ստեղծել

ՂԱՐԱԲԱՂԵԱՆ ՆՈՐ ՊԱՏԵՐԱԶՄԻ ՄԵՋ ԿԱՐՈՂ ԵՆ ՆԵՐՔԱՇՈՒԵԼ ՌՈՒՍԱՍԱՆԸ, ԹՈՒՐԲԻԱՆ ԵՒ ԱՆԳԱՍ ԻՐԱՆԸ

Լեռնային Ղարաբաղի շուրջ նոր պատերազմը կարող է տեղի ունենալ ոչ միայն Ղարաբաղում, այլեւ դրա սահմաններից դուրս: Պատերազմը վտանգաւոր կը լինի նրանով, որ նրա մէջ կարող են ներքաշուել Ռուսաստանը, Թուրքիան եւ անգամ Իրանը եւ դա շատ մտահոգիչ հանգամանք է: Այս մասին յայտարարել է Միջազգային ճգնաժամային խմբի (ՄՃԽ) Կովկասեան ծրագրի տնօրէն Լոուրենս Շիթլար:

Թիւններին, միւս կողմից՝ Ռուսաստանի: Ռուսաստանի ակտիւութիւնը նաեւ կապուած է այն հանգամանքի հետ, որ վերջինս շատ լաւ գիտի այս տարածաշրջանը, մարդկանց, որոնք դուրս են եկել Խորհրդային Միութիւնից»,- նշել է նա:

Հարցին, թէ ինչպիսի՞ն են առաջիկայում ԼՂ խնդրի կարգաւորման հարցում առաջընթաց արձանագրելու հնարաւորութիւնները, Շիթլար պատասխանել է. «Չնայած մենք շատ քիչ տեղեկութիւն ունենք այն մասին, թէ ինչ է կազանում տեղի ունեցել, բայց այս իրավիճակում կարելի է ասել, որ կազանեան հանդիպումը չչանգեցրեց շօշափելի արդիւնքների: Յուսանք, որ ինչ-որ բան կը փոխուի, եւ որ առաջիկայում առաջընթացի հանելու յոյսեր չեն սպառուի»:

Այնուհետեւ անդրադառնալով ԵԱՀԿ Մինսկի խմբի գործունէութեան արդիւնաւէտութեանը, Շիթլան ասել է. «Եթէ մօտ ժամանակներում Մինսկի գործընթացից արդիւնքներ չլինեն, ապա, բնականաբար, կը դուրսի հակամարտութիւնը այլ միջոցներով կամ ֆորմատներով լուծելու հարցը: Ինչ վերաբերում է Եւրամիութեան ակտիւութեանը, ապա դա պէտք է ողջունել: Այդ ակտիւութիւնը բացատրուած է պատերազմի հնարաւոր վերսկսման մտահոգութեամբ՝ այն պատճառով նաեւ, որ նոր պատերազմն ամենայն հաւանականութեամբ առաւել մասշտաբային բնոյթ կ'ունենայ, քան նախորդը»:

Ինչ վերաբերում է Ռուսաստանին, ըստ փորձագէտի, դժուար թէ Ռուսաստանին քարտ-բլանշ էր տրուել: «Ռուսաստանի ակտիւութիւնը բացատրուած է այլ հարցերով, որոնք վերաբերում են մի կողմից ԱՄՆ-ի, Ֆրանսիայի եւ Արեւմուտքի միջեւ յարաբերու-

Մադրիդեան սկզբունքների մասով էլ յաւելել է. «Դեռեւս վաղ է խօսել Մադրիդեան սկզբունքների թաղման մասին: Բայց շատ հաւանական է, որ շատ շուտով (հնարաւոր է՝ ոչ այսօր, ոչ էլ վաղը) անհրաժեշտ կը լինի շարունակել հակամարտութեան կարգաւորումը այլ հայեցակարգերով»:

ԱՂԻԲԵՋԱՆԻՆ ՄՏԱՅՈՒՄ Է ՌՈՒՍԱՍԱՆԻ ՌԱԶՄԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅՈՒԹԻՒՆԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Աղբբեջանը մտահոգուած է Հայաստանի տարածքում ռուսական զինուած ուժերի եւ ռազմաբազայի առկայութեամբ. Աղբբեջանի փոխարտգործնախարար Արազ Ագիմովը «էխօ Մոսկուի» ռադիոկայանի հետ զրուցում յայտարարել է, թէ տարածաշրջանում Ռուսաստանի ռազմական ներկայութեան համար քիչ հիմքեր կան, եւ աւելի լաւ կը լինէր, որ Ռուսաստանը ընդլայնէր իր ոչ թէ ռազմական, այլ տնտեսական ներկայութիւնը:

նի արտգործնախարարը «Ինտերֆաքս»-ի հարցազրույցներից մէկում Հայաստանը բնորոշել էր որպէս «Ռուսաստանի ֆորպոստ»։ արդեօք տպաւորութիւն չի՞ ստեղծուած, որ Ղարաբաղեան հակամարտութեան կարգաւորման հարցերում Մոսկուան բացայայտ սատարում է իր ֆորպոստին, այսինքն՝ Հայաստանին», Աղբբեջանի փոխարտգործնախարարը պատասխանել է. - «Կան գործօններ, որ հնարաւոր չէ թաքցնել որեւէ դիւանագիտական պեստով կամ ֆրագով: Այդ գործօններից են Ռուսաստանի եւ Հայաստանի դաշնակցային յարաբերութիւնները՝ ռազմական համագործակցութիւնը, Հայաստանի անդամակցութիւնը հաւաքական անվտանգութեան պայմանագրի կազմակերպութեանը, Ռուսաստանի ռազմական ներկայութիւնը Հայաստանի տարածքում, այդ ներկայութեան ժամկէտը 50 տարով երկարաձգելը: Այս ամէնը վկայում է, որ Հայաստանը սերտ, կ'ասէի նոյնիսկ՝ ամենաւերտ կապերն ունի Ռուսաստանի հետ: Աւելի սերտ երեւի թէ չի լինում»:

«Ցաւօք, Ռուսաստանը Հայաստանի տարածքում զինուած ուժեր պահելու անհրաժեշտութիւն տեսնում է: Ցաւօք, Ռուսաստանը համարում է, որ տարածաշրջանում իր ռազմական ներկայութիւնը բխում է իր շահերից: Բայց հաշուի առնելով վերջին շրջանում ռուս - թուրքական յարաբերութիւնների սերտացումը՝ Հարաւային Կովկասում ռազմական ներկայութեան այսպիսի հայեցակարգի համար մենք աւելի ու աւելի քիչ հիմքեր ենք տեսնում: Կարծում եմ, ժամանակն է «տանկերը փոխարինել տանկերներով», այսինքն՝ ռազմական ներկայութիւնը փոխարինել տնտեսական ներկայութեամբ», - յայտարարել է Աղբբեջանի փոխարտգործնախարարը:

«Այսօրուայ դրութեամբ, Ռուսաստանի հետ մեր երկկողմ յարաբերութիւնների համատեքստում ցաւոտ կէտ է այդ հակամարտութեան վիճակը: Եւ մենք, այդուհանդերձ, ակնկալում ենք, որ Ռուսաստանը Աղբբեջանը կը դիտարկի իր տարածաշրջանային հայեցակարգերի եւ հայեացքների միւս համալիրից առանձին», - յայտարարել է աղբբեջանցի բարձրաստիճան գիւլանագէտը:

Ագիմովը նաեւ ընդգծել է, որ այս պահին տարածաշրջանում Հայաստանը Ռուսաստանի հետ «ամենաւերտ յարաբերութիւններն ունի»:

«էխօ Մոսկուի»-ի լրագրողի այն դիտարկմանը, թէ «Աղբբեջա-

«Պէտք է դադարեցնել Կոնգրէսի հանրահաւաքներից առաջ իրաւապահ մարմինների կողմից բնակչութեան անարեկումը, տա-

ԻՇԽԱՆՈՒԹԻՒՆ-ՀԱԿ ԵՐԿԻՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Մարտնակուած էջ 1-էն

ՀԱԿ-ի յայտարարութեան մէջ ըստուած է,- «Ի գիտութիւն ընդունելով Հայ Ազգային Կոնգրէս-ի շխանութիւն բանակցութիւններում իշխանութեան պատուիրակութեան համակարգող Դաւիթ Յարութիւնեանի պաշտօնական յայտարարութիւնն այն մասին, որ իր ղեկավարած պատուիրակութիւնը լինելով քաղաքական կոալիցիայի որոշմամբ ստեղծուած մարմին ներկայացնում է Գործադիր իշխանութիւնը, խորհրդարանական մեծամասնութիւնը եւ անձամբ Սերժ Սարգսեանին, Հայ Ազգային Կոնգրէսը համարում է, որ երկխօսութիւնը կարելի է շարունակել այս ձեւաչափով եւ պատրաստ է նոր հանդիպման:

«Ինչպէս նշել էինք մեր նախորդ յայտարարութեան մէջ, հետագայ հանդիպումները պէտք է կայանան չէզոք վայրում:

«Հանդիպումները կամ պէտք է հեռարձակուեն ուղիղ եթերով, կամ էլ կողմերի քարոզչական հաւասար հնարաւորութիւնները ապահովելու նպատակով Կոնգրէսի պատուիրակութեանը իւրաքանչիւր հանդիպումից յետոյ պէտք է Հանրային հեռուստաընկերութեամբ առնուազն կէս ժամ ուղիղ եթեր տրամադրուի՝ իր տեսակէտները հասարակութեանը ներկայացնելու համար:

«Պէտք է վերացնել Հանրային հեռուստաընկերութեամբ եւ միւս հեռուստայի քննարկող Հայ Ազգային Կոնգրէսի հանրահաւաքների մասին իրազեկող նիւթերի հեռարձակման արգելքը:

րաբնոյթ խոչընդոտների շարունակումը, մասնաւորապէս հանրային եւ այլ տրանսպորտային միջոցների աշխատանքի կազմալուծումը»:

ՈՒԱՇԻՆԿԱԹԱՆ՝ ՔԱԶԱՅԻ ՊԵՏՔ Է ԴՅՈՒՄԱՆԱՅ

Թրիփոլի մէջ ամերիկացի եւ լիպիացի ղեկանազէտներու միջեւ տեղի ունեցած հանդիպումին ընթացքին Ուաշինկթընի ներկայացուցիչները յատակօրէն յայտնած են, թէ բանակցութիւնները շարունակելու նախապայմանը Քազաֆիի հեռացումն է: Միացեալ Նահանգներու պետական քարտուղարութիւնը յայտարարեց, թէ հանդիպումը կազմակերպուած էր պարզապէս յատակօրէն փոխանցելու Ուաշինկթընի դիրքը: Լիպիական կառավարութեան խօսնակ Մուսա Իպրահիմ խուսափեցաւ որեւէ մեկնաբանութիւն կատարելէ Ուաշինկթընի կատարած լուսաբանութեան շուրջ: Ան յայտնեց, թէ Լիպիա կ'ողջունէ Լոնտոնի, Փարիզի եւ Ուաշինկթընի հետ առանց նախապայմանի որեւէ երկխօսութիւն:

Ռուսիոյ մէջ, նախագահ Տիմիթրի Մետվետել ըսաւ, թէ իր կարծիքով, կարելիութիւնները տակաւին չեն սպառած Լիպիոյ մէջ փոխզիջումներու գնով համաձայնութեան մը հասնելու համար: Ռուսիա նոյնպէս կը պահանջէ Քազաֆիի հեռացումը, սակայն կը մերժէ ճանչնալ ընդդիմութիւնը ներկայացնող Փոխանցման Խորհուրդը:

ՄԱԿ-ի ընդհանուր քարտուղար Պան Քի Մուն մերժեց որեւէ մեկնաբանութիւն կատարել Թրիփոլի եւ Ուաշինկթընի միջեւ կայացած հանդիպումին մասին: Ան ըսաւ, թէ զինք ներկայացնող յատուկ պատուիրակ մը այս օրերուն կը գտնուի Թրիփոլի: Հակամարտութիւնը խաղաղ լուծումով կարգաւորելու նպատակով:

Միւս կողմէ, Մոսկուայի մէջ Լիպիոյ արտաքին գործոց նախարարը հանդիպում մը ունեցաւ իր ռուս պաշտօնակիցին Սերկէյ Լավրովի հետ: Հանդիպումը կայացաւ լիպիական կողմին փափաքով:

ՆՈՐՎԵԿԻԱ ԿԸ ԶՕՐԱԿՑԻ ՊԱՂԵՍՏԻՆԵԱՆ ՊԵՏՈՒԹԵԱՆ ԾԱՆԱԶՈՒՄԻՆ

Նորվեկիա յայտարարեց, թէ պիտի զօրակցի ՄԱԿ-ի միջոցաւ պետականութեան ճանաչում ստանալու Պաղեստինեան պետութեան ճիգերուն: Արդարեւ, Օսլոյի մէջ, Պաղեստինեան իշխանութեան նախագահ Մահմուտ Ապպասը ընդունելէ ետք, Նորվեկիոյ արտաքին գործոց նախարար Եոնաս Կահր Սթոլթեր ըսաւ, թէ իր երկիրը կը զօրակցի 1967-ի սահմաններով պաղեստինեան պետութիւն յայտարարելու Մահմուտ Ապպասի ճիգերուն: Սթոլթեր, բնական եւ օրինական նկատեց Ապպասի քայլերը:

ԶՕՐԱՎԱՐ ՓԵԹՐԱՅԻՈՍ ԴՅՈՒՄԱՆ ԱՖՂԱՆԻՍԱՆԵՆ

Պ ա շ տ օ ն ա կ ա ն արարողութեան մը ընթացքին, զօրավար Տէյվիտ Փեթրայիոս Աֆղանիստանի մէջ ամերիկեան եւ ՆԱԹՕ-ի զօրքերու հրամանատարութիւնը յանձնեց զօրավար ձու Ալէնին: Տասը տարուան արիւննալի պատերազմէն ետք, ՆԱԹՕ-ի անդամ պետութիւնները Աֆղանիստանէն հեռանալու միջոցներ կը փնտռեն ներկայիս : Զօրավար Փեթրայիոս այն համոզումը ունէր, որ վճռական հարուածներ հասցնելով, պիտի յաջողէր պարտութեան մատնել թալիպանը:

Անոր մեկնումէն ետք, ոչ ոք կրնայ կուսել Աֆղանիստանի մէջ արեւմտեան պետութիւններուն սպասող ճակատագիրը: Զօրավար Փեթրայիոս վերջերս նշանակուեցաւ Կեդրոնական Հետախուզական Վարչութեան (ՍԻ. ԱՅ. ԷՅ.)-ի ընդհանուր տնօրէն: Կ'արժէ նշել, որ Յուլիս ամսուան ընթացքին ՆԱԹՕ-ի քառասունեօթ միաւորներ սպաննուած են Աֆղանիստանի մէջ:

ԵԱՅԿ ՀԱՍԱԶԵԿՈՒՅՈՂԸ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Շարունակուած էջ 1-էն

կան օրէնսգիրքը: Ես կարծում եմ, որ համազեկուցողի տպաւորութիւնը շատ դրական էր», - ըսած է Զոհրաբեան:

Ընդդիմադիր «Ժառանգութիւն» խմբակցութեան հետ հանդիպման ժամանակ, ինչպէս «Ազատութիւն» ռատիոկայանին փոխանցած է խմբակցութեան ղեկավար Ստեփան Սաֆարեան, ԵՆԽՎ համազեկուցողը գնահատականներ չէ հնչեցուցած, չէ խօսած Հայաստանի կատարած դրական քայլերու կամ չաջողութիւններու մասին, եւ հանդիպման ընթացքին հիմնականին մէջ լսողի դերի մէջ եղած է:

Աքսել Ֆիշըր ապա հանդիպած է ՀՀ առաջին նախագահ եւ ՀԱԿ-ի առաջնորդ Լեւոն Տէր-Պետրոսեանի հետ ու ներկայացուցած է ԵՆԽՎ սեպտեմբերեան նստաշրջանի ընթացքին Հայաստանին վերաբերող քննարկուելիք հարցերը եւ Հայաստանի մէջ տեղի

ունեցող իրադարձութիւններու վերաբերեալ գնահատականները:

Առաջին նախագահը շնորհակալութիւն յայտնած է համազեկուցողներուն՝ Մարտի 1-ի ոճրագործութեան բացայայտման նպատակով անոնց կատարած ջանքերուն համար եւ կարեւոր նկատած է միջազգային հանրութեան հետեւողական ուշադրութիւնը՝ սպանութիւններու բացայայտման հարցով:

Տէր-Պետրոսեան ներկայացուցած է նաեւ Հայաստանի մէջ տեղի ունեցող ներքաղաքական գործընթացները, մասնաւորապէս ժողովրդավարութեան հաստատման նպատակով իշխանութեան եւ ընդդիմութեան միջեւ սկսած երկխօսութեան ընթացքը: Ներկայացուած է նաեւ արտահերթ նախագահական եւ խորհրդարանական ընտրութիւններու պահանջը, ազատ, արդար եւ օրինական ընտրութիւններով օրինական իշխանութիւն ձեւաւորելու նպատակով:

ՄԱԿ 193-ՐԴ ՆՈՐ ԱՆԴԱՍԸ ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՍՈՒՏԱՆԻ ՆՈՐԱՆԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Տասնեակ մը տարիներու քաղաքացիական կռիւներէ ետք, վերջապէս ՄԱԿ-ի միջնորդութեամբ կատարուած համաժողովրդային հանրաքուէ մը ետք՝ Հարաւային Սուտանը անջատուելով կեդրոնի կառավարութենէն, ստացաւ իր անկախութիւնը: Արդարեւ՝ Ափրիկէի արեւելեան մասին մէջ գտնուող այս երկիրը՝ պաշտօնապէս ճանչցուեցաւ որպէս Հարաւային Սուտանի Հանրապետութիւն, մայրաքաղաք ունենալով ձուպան քաղաքը: Հարաւային Սուտանի նորանկախ հանրապետութիւնը ճանչցող առաջին երկիրներէն մին հանդիսացաւ նաեւ Հայաստանը:

Բնակչութիւնը՝ 8.2 միլիոն: Մայրաքաղաք՝ ձուպա (250,000 բնակիչ):

Տարածութիւնը՝ 239,285 քառ. մղոն (619,745 քառ. քմ.):

Ձինք շրջապատող երկիրներն են Եթովպիա, Քենիա, Ուկանտա, Գոնկոլոյի Դեմոկրատական Հանրապետութիւն, Կեդրոնական Ափրիկէի Հանրապետութիւն եւ Սուտան:

Աշխարհի նորագոյն պետութիւնը՝ Հարաւային Սուտանի Հանրապետութիւնը՝ Յուլիսի 9ին, 2011, կէս գիշերին, նորանկախ պետութիւն հռչակուեցաւ Սուտանէն անջատուելով: Սոցն որոշումն առնուած էր այս տարուան Յունուար ամսուան ընթացքին, տեղի ունեցած ժողովրդային մարդահամարով մը, որուն ի նպաստ քուէարկած էր բնակչութեան 99%-ը: Այսպիսով վերջ կը գտնէր տասնեակ տարիներու քաղաքացիական պատերազմը, որուն գլխաւոր պատճառներն էին կրօնական, մշակութային եւ տնտեսական տարբերութիւնները:

Հարաւային Սուտանն ունի իր սահմանադրութիւնը, գոր վաւերացուած է Յուլիսի 7ին, 2011: Երկիրը կը կառավարուի նախագահական սիստեմով: Պետութեան ղեկավարն է Սալվա Քիր Մալարտիթ: Հարաւային Սուտանը օժտուած է նաեւ Օրէնսդիր ժողովով եւ դատական անկախ կառուցով մը, գլխաւորութեամբ գերագոյն Ատ-

եանին:

Հարաւային Սուտանը բաժնուած է 10 նահանգներու եւ պատմական 3 գաւառներու (Պահր էլ Ղազալ, էքուաթորիա եւ Մեծն վերին Նեղոս): Մայրաքաղաքն է ձուպա որ կը գտնուի Կեդրոնական էքուաթորիա նահանգին մէջ:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՍՈՒՏԱՆԻ ՏՆՏԵՍՈՒԹԻՒՆԸ

Հարաւային Սուտանի տնտեսութիւնը հիմնաւորուած է բնական հարստութիւններու արտածումին վրայ: Հարաւային Սուտանի հիմնական հարստութիւնը՝ քարիւղն է, որուն շահագործումի ձեւին շուրջ տարակարծութիւնները ցարդ չեն հարթուած Սուտանի հետ: Երկրի ընդերքի հարստութեանց մաս կը կազմեն ոսկի, երկաթի, գինգի, արծաթի, քրոմի հանքերը, ինչպէս նաեւ փայտամշակութիւնն ու երկրագործութիւնը: Երկրագործական արտադրութեանց գլխաւորներն են բամպակը, ցորենը, շաքարեղէնը, պիստակեղէնն ու պտուղները, (մանկօ, բաբայա եւ պանան):

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ՍՈՒՏԱՆԻ ԿԼԻՄԱՆ

Հարաւային Սուտանի Հանրապետութիւնը կը գտնուի Արեւելեան Ափրիկէի մէջ եւ Հասարակածի («էքուաթոր») գիծին մօտ ըլլալուն՝ արեւադարձային կլիմայ մը ունի: Յաճախակի են անձրեւային տեղումները: Կենսատու բարիք մըն է Նեղոս գետը: Իսկ մերձակայ անտառներուն մէջ բոյն գտած են վայրի կենդանիները բարձրագոյն կէտը Քինիէթի լեռն է (3,187 մ) եւ կը գտնուի Ուկանտայի սահմանամերձ շրջանը: Հարաւային Սուտանի կլիման կը տարբերի տարբեր շրջաններու մէջ: Տարեկան բարձրագոյն ջերմաստիճանի միջինը՝ 94.1 F է (34.5 C): Իսկ տարեկան նուազագոյն ջերմաստիճանի միջինն է 70.9 F (21.6 C): Անձրեւներն առաւելաբար կը տեղան Ապրիլէն Օգոստոս ամիսներու միջեւ, որոնց տարեկան միջինն է 37.5 ինչ (953.7 մմ):

ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ԱԿՆԿԱԼԻՔԻ ՄԱՍԻՆ

Շարունակուած էջ 2-էն

Արցախեան հարցի իշխանամերձ մեկնաբանները ձգտում են բոլորիս համոզել, որ ստատուս քվոն է պահպանուելու: Չենք կարող չնշել այդ կարծիքներից ամենազաւեշտականը, ըստ որի ստացուած է հետեւեալը. Պոստինը կը խանգարի Մեդվեդեւին եւ թոյլ չի տա վերջինիս որեւէ լուծման հանգել: Այսինքն՝ արանց յոյսը դարձեալ Պոստինն է, որին պատեհանապատե՛հ ներկայացնում են հայ հասարակութեանը՝ մերթ որպէս քոչարեանական ուժերի ապաւն (այ վաղիմիւր վաղիմիւրովիչը նախագահ կը դառնայ ՌԴ-ում եւ Հայաստանում նորից իշխանու-

թեան կը բերի Քոչարեանին), մերթ որպէս ռուսական գործչի, որը կախում չունի Արեւմուտքից, ուրեմն կը պահպանի մեր ստատուս քվոն:

Այնուամենայնիւ, պարոնայք, փոփոխութիւնները Հայաստանում անխուսափելի են, որովհետեւ այդ է պահանջում մեր հասարակութիւնը: Բայց ի հեճուկա որոշ տաք լուրերի՝ հայ հասարակութեան ակտիւ հատուածը՝ Հայ Ազգային Կոնգրէսի յենարանը, բնաւ հակուած չէ արկածախնդրութեան կամ արկահանգութեան: Եւ ասեմք, որ հենց այս գիտակցուած գործողութիւններն են ստիպում մեր իշխանաւորներին ինչ-ինչ քայլերի գնալու:

ՀԱՅ-ԹՐԲԱԿԱՆ ԱՐՁԱՆԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Շարունակուած էջ 1-էն

պայքարի հարցը:

Թուրքիոյ արտաքին քաղաքական գերատեսչութեան ղեկավարը տեղեկացուցած է, որ հան-

դիպման ընթացքին քննարկուած են նաեւ Կովկասի մէջ առկայ զարգացումները, դարաբաղեան հիմնախնդիրը եւ հայ-թրքական յարաբերութիւններու կարգաւորման գործընթացը:

ՀՆՉԱԿԵԱՆ ԱՐԽԻԻ

**ԸՆԿԵՐ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳՆԱՆԿԻԼԵԱՆ ԵՒ
1890 ՅՈՒՆԻՍ 15-Ի ՊՈԼՍՈՅ ԳՈՒՄ ԳԱՐՈՒԻ ՑՈՅՑԸ**

**ԳՈՒՄ ԳԱՐՈՒԻ ՑՈՅՑԸ
1890 ՅՈՒՆԻՍ 15**

Հնչակեան Կուսակցութեան Կ. Պոլսոյ Վարչութեան նախաձեռնութեամբ, 1890 Յունիս 15ին Գում Գաբուի մէջ տեղի ունեցաւ մեծ եւ արիւնահեղ ցոյց մը, որուն կը մասնակցէին 5000 հայեր, բողոքելու համար թուրք կառավարութեան հայաջինջ քաղաքականութեան դէմ:

Յոյցի կազմակերպիչներն էին՝ ընկերներ Ռուբէն Խան Ազատ, Գ. Կաֆեան (Շմաւոն), Յար. Ճիհան-Կիւլեան, Ռոստոմեան, Մեղաւորեան, Հ. Պոյաճեան, Մ. Տամատեան, Մ. Վարժապետեան, Գ. Աչըզպաշեան, Գ. Գլըճեան, Յ. Գազանճեան, Ռ. Մովսէսեան:

Յոյցի օրուան ղեկավարներն էին ընկերներ Յ. Ճիհան-Կիւլեան, Հ. Պոյաճեան, Իսկ ընկ. Ռ. Մովսէսեան հեռագրական թելերը կտրող:

Յոյցի ընթացքին թուրք ոստիկաններու եւ Հնչակեան խումբերու միջեւ ընդհարում պատահելով, նահատակուեցաւ ընկերներ Կէմալմազ Մանուկ Նալպանտեան (Բաղէշցի), Զրհանկիր Յովհաննէս Ղուճրուեան (Սեբաստացի) եւ Ա. Նազարէթեան (Վանեցի), որոնք գործած ընչակեաններ էին, տասնեակ ոստիկաններ եւ զինուորներ գետին փռելէ վերջ:

Ստորեւ կը հրատարակենք այն պատմական բողոքագիրը, որ կարողաց նահատակ ընկեր Մանուկ Նալպանտեան՝ ցուցարարներու բռն ծափահարութիւններու եւ կեցցէներուն մէջ:

«Հարգաւոր ժողովուրդ.

«Մենք, հայերս, ունինք երկիր մը, հայրենիք մը, որուն մեր նախահայրերը մկրտել են Հայաստան անունով, որուն ալ օժիտ է դարձած թշուաճ անակամբ: Քեզ քան ծանօթ է այդ երկիրը, վասն զի դուն անդիլն ես եկած հոս, ուր կ'ապրիս պանդուխտ: Այդ երկրին տնտեսական, հասարակական եւ քաղաքական վիճակն հիմա՛ կամ արիւն, կամ արցունք կը հոսեցնէ ամէն մէկ հայու սրտէն: Անտանիլի հարստահարութիւնը, անիրաւ ձեռքարկումներ, ապօրէն դատապարտութիւնք ու անիրաւ անտարբար անպակաս են: Սոյնպիսի արաքներու դէմ ժողովրդի բողոքող արդար ասյնը անլսելի կը մնայ միշտ եւ մինչեւ իսկ կատաղի գործերով անխնայ կը կոտորուի, սուլիմահար կ'իյնայ նա ինչպէս Վանայ, Մշոյ, այլ տեղերու եւ վերջերս Կարնոյ մեծ դէպքին մէջ: Մեր հազարաւոր վիժող եղբայրներու հաղաղակը եւ մեր նահատակուող եղբայրներու տակաւին տա՛րիւնը մինչ այժմ անուշադիր մնացած է, _ ինչ կ'ըսեմ, _ արհամարհուած ու ծաղրուած է իսկ: Զուրկ ամէն տեսակ իրաւունքներէ, ծանրաբեռնեալ սարսափելի հարկերով, անիրաւ հարստահարուած պաշտօնեայէն, վաշխառուէն, մուրի-գիմէն եւ այլն, գուրկ'նան ինքնապաշտպանութեան իրաւունքէ եւ անպաշտպան կանգնած դէմ առ դէմ թշնամու հրացանի ու սուլի-նի, գուրկ հաց կտրելու դանակէն անգամ, _ հայերս կը քայքայուինք, կը կորսուինք: Ժողովուրդ, դու պիտի կորսուիս, դու պիտի վերանաս, եթէ քո վիճակը նոյնութեամբ տես: Պատահաց մը, քիչ մը սեւ գլխի, որ հարստահարեա-

լէն հարկեր ժողովուրդն ետք կը մնայ քովդ, այն ալ քու կողմէ: Զին-եալք կու գան, կը գարնեն գլխիդ, կ'այրեն տունդ, կ'անպատուեն կիւնդ, լանիդ բերնէն կը խլեն պատահաց ալ գլխիդ ալ: Ի՞նչ ես դուն այսօր քո հայրենիքին մէջ... Անասուն մը: Կաթնատու կովն, ապուշ ոչխարն անգամ քեզմէ ան-լի գնահատուած են: Ի՞նչ ես դուն այսօր, այս շոյալ մայրաքաղաքիս մէջ: Ողորմելի պանդուխտ մը, անտէր, անտիրական աշխատաւոր մը, որ երկու ձեռքերդ ուրիշ բան մը չունիս քեզ սեփական: Բայց այդ երկու ձեռքերդ ալ մեծերն ու հարուստներն անգութ կերպով կ'աշխատեցնեն, կը քանդեն քո մարմնիդ բոլոր ոյժը եւ այնուհետեւ որո՞ւնց քո, որ տկար ու անգործ մնացած, աղքատութեան սեւ օրերդ քարշ կու տաս, մահիդ համար անքաշելով, իբր ցանկալի բախտի մը համար: Մինչդեռ տասնեակ հազարներով դուն այստեղ եւ այլ տեղեր մեծերու, - քո քրտինով, քո աշխատանքով, քո արիւնով ապրող այդ գազաններու, - անլսելի գործիք մ'ես դարձած: Հայաստանի մէջ քո որք ընտանիքդ վայրենի կամաց խաղաղիքդ արձակ, իր ձեռք օրը կ'անիծէ եւ աչքը քամիքն յառած արցունք կը կտրէ: Ժողովուրդ, այս ի՞նչ է, սա ապրե՞լ կը նշանակէ, սա գոյութիւն մ'է, քո անունը դեռ մա՞րդ է... Տե՛ս, այն շինք, հարուստ, վիթխարի պալատներուն մէջ ապրող անբան մեծամեծները քո աշխատանքով կը սնուին. դո՛ւն եւ անոնց սննդատուն, դուն եւ անոնց կերակրողը: Արդարութիւն է այդ: Մեծամեծները քո վաստակը կը շոյալեն գարդարուն հարեմներու վրայ, ուր քո կուսանք բանտարկուած են, իսկ դուն ողորմելի, աղքատ, օրուան հացի կարօտ մուրացկան մըն եւ դարձած: Երազող մէջ իսկ տեսա՞ծ ես արդեօք այդպիսի աղէտալի վիճակ մը:

Քո անթիւ, անհամար թշուառութիւններու բուն պատճառը, իսկական արմատը քո փոքրիկ քաղցած ըլլալն է: Կ'ուզեմ ըսել թէ՛ քո տնտեսական սնանկացեալ եւ քայքայուած վիճակն է: Հայրենիքիդ հողը քու կողմէ՛ ամենեւին: Դուն կը վարես, կը ցանես, ոչխարներու հօտեր կ'արածացնես կալուածատէր հարուստներու, բէլքերու, տէրութեան հողերը, որոնց համար կը վնասես ահագին տուրքեր, որով իրաւունք կ'առնես մշակելու: Բայց կը մշակես, չարատանջ կ'աշխատիս եւ առած արդիւնքն ալ կը կիւն քու կողմէ եւ ոչ՝ հարկերին հինգ անգամ: Քո տնտեսական դրութիւնդ է, որ յեղափոխուելու անհրաժեշտ է: Տնտեսական կացութեանդ եւ տնտեսական յարաբերութիւններն երկրին մէջ պիտի կատարելապէս կերպարանափոխուին եւ կ'անոնաւորուին քո պահանջներուն համեմատ:

Դուն կ'ուզես, որ այդ հաւասարապէս պատկանելի ըլլայ այն ամէնուն, որք կը մշակեն գայն:

Դուն կ'ուզես, որ այդ սկզբունքին համեմատ ամէն մարդ աշխատանք գործ դնէ եւ հողը մշակէ, բանի, որուն գործութեամբ ալ ամէն մարդ աշխատաւոր պիտի

**ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԳՆԱՆԿԻԼԵԱՆ
(ԿԱՅԾԻԿ ՀԱԾԻ)**

Ոչ, ես չեմ կրնար առանց յուզումի անունը բերանս առնել: ... Դէպքը, որ վնասուած էր պատիկ շշուկի մը պէս անցնելու, եւ, գէմբերու ու սուլիներու առջեւ, յեղափոխականի արիւնը քարերուն վրայ սրսկեցաւ: Ճիհան-Կիւլեան չիմկաւ, բայց իր շրջապատի մարդիկը իրմով, իր կատաղութեան ազդու մովը, նետուեցան մահուան դէմ, մահը արհամարհելով:

... Հիմա, երբ ծանր շունչ մը կը փչէ խորշակի պէս, սիրելի՛ ընկեր, կրանիթէ արձանիդ վրայ չի կրնար խամբիլ այն ծաղիկները, որ հոգիիդ ցոլմունքները եղան: Թող խարուի միամիտները, դուն անոնցը չես, քո ընկերներդ, որոնց հետ կախաղանի սիւներուն տակէն անցար, անխոյ, եւ մահուան փսփսուքը լսեցիք եւ անոնք որ ձեզի կը հետեւէին մօտիկէն, անոնք են որ կը գնահատեն ձեզ, անոնք են որ անունդ լսածուն պէս դող կ'ելլեն, ինչպէս բոնկած սիրտ մը՝ իր սիրելեանի յանկարծական տեսքէն: **ԵՐՈՒՅԱՆ**

Յարութիւն Ճիհան-Կիւլեան ծնած է Վան, 1856ին:

Դպրոց կը յաճախէ միայն երկու տարի:

1884ին կը հաստատուի Պոլիս եւ կը զբաղուի նպարավաճառութեամբ:

1885-էն կը դառնայ «Արմենիա»ի գլխաւոր տարածողներէն: Մօտիկ կապի մէջ կ'ըլլայ իւրիմեան Հայրիկի հետ:

Կը ծանօթանայ Մուրատի եւ Աչըզպաշեանի հետ, կը մտնէ Հնչակեան Կուսակցութեան շարքերը եւ կ'ըլլայ Պոլսոյ Վարիչ Մարմնի անդամ:

1890 Յունիս 15ին, Գում Գաբուի ցոյցին գլխաւոր կազմակերպիչներէն մին կը հանդիսանայ Յ. Ճիհան-Կիւլեան: Կամաւոր կը ստանձնէ Պատրիարք Աչըզբեանը պալատ տանել եւ պահանջագիրը Սուլթանին յանձնելու վտանգաւոր գործը: Յոյցի օրը, եկեղեցիի պատէն վար կ'առնէ թրքական պետական զինանշանն ու Սուլթանին նկարը եւ ոտքերուն տակ առնելով ջարդուփշուր կ'ընէ զանոնք: Կը ձերբակալուի: Կ'ուսնայ խիզախ կեցուածք: Չի յայտնէր էր գործակիցներուն անունները: Ան՝ բանտէն երկտող մը գրելով ընկերներուն, կ'ըսէ. «Շատ ամուր կը սեղմեմ ձեր ձեռքերը եւ կը համբուրեմ բոլորդ ալ: Վաղը ճրագս պիտի մարի, բայց յեղափոխական ճրագը միշտ վառ թող մնայ, չի թողուք որ շիջի ան»: Մահապատիժի կը դատապարտուի: Վճիռը կը փոխուի ցկեանս բանտարկութեան: 1890 Սեպտեմբեր 13ին, կ'աքորուի Աքեայ բանտը: Իր խանութի եկամուտը կը տրամադրէ կուսակցութեան:

Աքորավայրին մէջ կը մնայ վեց տարի: Մինչ այդ, իր խիզախ ելոյթը անունին պահանջով էր մեծ համբաւ: Տարբեր գաղութներու մէջ կը կազմակերպուին հանգանակութիւններ եւ կ'ուղարկուին Աքիա՝ Յ. Ճիհան-Կիւլեանին: Կեդրոնական Վարչութիւնը կ'որոշէ փախցնել Ճիհան-Կիւլեանը: Այդ նպատակով Մարտ Նազարէթեանը Աքիա կու գայ եւ Ճիհան-Կիւլեանին հետ կը տեսակցի: Ծրագիրը սակայն չի իրականանար: Աքիայի բանտը կ'իյնան շատ մը հնչակեան յեղափոխականներ՝ Միսո շահին, Մարիմեան, Գլըճեան, Տոնապետեան, Տաքսեան, Կէօքտէրէլեան, Մոմճեան, Պալապանեան եւ ուրիշներ: Յ. Ճիհան-Կիւլեան, բանտարկուած յեղափոխականները կը համախմբէ իր շուրջ: Ան, գաղտնիօրէն կը թղթակցի նաեւ Հնչակեան Կեդրոնին հետ:

1896ին կալանքէն կ'ազատուի եւ կը տեղափոխուի Պէյրութ:

1897ին կ'անցնի Կիպրոս:

Յ. Ճիհան-Կիւլեան խոր յուզում կ'ունենայ երբ կը լսէ կուսակցութեան պառակտումը: Կը փորձէ կողմերը հաշտեցնել: Սկզբնական շրջանին կը մօտիկանայ «Վերակազմեալ» հատուածին: Բայց ի տես անոնց անգործունեայ վիճակին կը հեռանայ, իսկ աւելի ուշ, 1898ին, Գահիրէի մէջ կը հրատարակէ վերակազմեալներու պարագլուխները մերկացնող «Դիմա-կաւորներ» անունով գրքուկը:

Կ'անցնի Մարսէլ, Փարիզ, Աթէնք, Օտեսա եւ վերջապէս 1899ին՝ Վառնա: Այդ ընթացքին կը փորձէ Հնչակեան Կուսակցութեան եւ Դաշնակցութեան միջեւ ստեղծել համագործակցութիւն: Այս նպատակով կը նամակցի եւ կը տեսակցի Ռոստոմի հետ:

1906ին, Կեդրոնական Վարչութեան ուղղած իր նամակով, պատրաստակամութիւն կը յայտնէ վերստին ստանձնելու պատասխանատու պաշտօններ: Նոյն տարին կ'ընտրուի Վառնայի մասնաճիւղի վարչութեան անդամ:

1908ին, թրքական Սահմանադրութենէն անմիջապէս յետոյ, Ս.Դ.Հ.Կ. Կեդրոնական Վարչութիւնը Յ. Ճիհան-Կիւլեանը կը զրկէ Պոլիս, որպէս կուսակցութեան լիազօր ներկայացուցիչ: Պոլսոյ մէջ կը ընտրուի ազգային-կուսակցական բռն գործունէութեան: Կ'ընտրուի ազգային երեսփոխան, Կեսիկի Փաշա թաղամասէն:

Պատգամաւոր կ'ընտրուի Ս.Դ.Հ.Կ. 2. (1909) Համագումարին, ինչպէս

ԲԱՐԵԿԱՍ ՍԸ ՅԵՈՎԱԶԱՅՆԵՑ ՓԱՐԻՁԵՆ...

ՀԱՅԿՆԱԳԳԱՇՆԱՆ

- Ի՞նչ է բարեկամ, յոզնեցա՞ք գրել ու պաշարել, Մեղգոնեանի փակումը վերնակա՞ն կը թուի ձեզի: Մի՛ հաւատաք, փակողներն իսկ վստահ չեն այդ մասին, այլապէս, Կիպրոս երթալ գալով պետական ներկայացուցիչներու վրայ նիւթական եւ բարոյական ճնշում բանեցնել չեն փորձեր:

Բարեկամս, որ մեղգոնեանցի ալ չէ, բայց իբրեւ կրթասէր եւ ազգասէր մտաւորական մտահոգ է ազգապահպանման պաշարի տկարացումով, անոր մէջ տեսնելով նաեւ Մեղգոնեանի փակումը ըլլալու տխուր իրականութիւնը: Արդարեւ, 2005 Յունիս 5ին փակուելէն ի վեր քանի մը հազար հայ պատանիներ հայեցի դաստիարակութիւն ստանալէ գրկուեցան, վարժարանը գրկելով նաեւ հարիւրեակ մը որակաւոր տղոց եւ աղջիկներու իր բերքը տալէն:

Բարեկամս տակաւին իրախուսիչ տեղեկութիւններ տուաւ ֆրանսահայութեան մէջ արթնացող ազգային գիտակցութեան մասին, որուն մէջ տեղ ունին արեւմտահայերէնը եւրոպական համակարգին մէջ իբրեւ ապրող լեզու պահպանելու հարցը եւ Մեղգոնեանի վերաբացման համար պայքարը:

Մտահոգ բարեկամիս ըսի թէ շատ մը կրթական մշակներու եւ մտաւորականներու կարգին ես ալ գրեցի այս սխալ եւ ազգապահպարարքին մասին, նախ խնդրելով եւ ապա պահանջելով որ Հ.Բ. Ը. Միութեան Կեդր. վարչութիւնը վերաքննէ իր սխալ որոշումը՝ վերաբանելով Մեղգոնեան Կրթական հաստատութիւնը, որ սփիւռքի մեծագոյնը եւ լաւագոյնն էր: Հ.Բ.Ը.Մ.ի ղեկավարութիւնը չլսեց խնդրանքները, բողոքներն ու քննադատութիւնները, որոնք ցոյց կու տային թէ Միութիւնը շեղած է իր առաքելութենէն, որ առաւելաբար կը կաշնայ բարեգործութեան եւ ազգային-կրթական մարզի մէջ, նոր դպրոցներ բանալու համար, բայց երբեք փակելու համար: Բազմաթիւ կողմերէ եղած խնդրանքներն ու բողոքները երբ նկատի չառնուեցան, քննադատութեան թիրախ դարձաւ Պերճ Սեդրակեանը, որովհետեւ անոր նախագահութեան օրով առնուեցաւ ապագային այս որոշումը: Ցաւալի է անշուշտ, բայց զարմանալի չէ անոր այս կեցուածքը, քանի որ, կը կարծէ թէ «Հայ զգալու համար պայման չէ հայերէն խօսիլը»: Պայման չի նկատեր նաեւ

որ Մեղգոնեանը գոյատեւէ եւ այդ համոզումներով որոշեց փակել զայն, ինչպէս որ փակուեցան նաեւ ուրիշ դպրոցներ:

Կար ժամանակ երբ Հ.Բ.Ը.Մ. Կրթական յանձնախումբեր կային, որոնք նիւթապէս ու բարոյապէս կ'օժանդակէին ոչ միայն սեփական այլ ընդհանրապէս ազգային վարժարաններուն՝ որոշ գումարներ կամ ուսուցիչներ տրամադրելով անոնց: Անցան այդ երանելի օրերը:

Հիմա փորձենք քննել թէ ի՞նչ հակազդեցութիւն եւ հետեւանք ունեցաւ այս տիրահաշակ որոշումը: Ամէն բանէ առաջ ազգապահպանման աշխատանքը մեծ հարուած մը ստացաւ: Բայց ատիկա կարելոր չէ, երբ նախագահ մը կը խորհի թէ «հայ զգալու համար հայերէն խօսիլը պայման չէ»: Բարեգործական մեծապէս վարկաբեկուեցաւ եւ մեծ թիւով անդամներ կամ համակիրներ մեկուսացան: Աստիք ալ կարելոր չէն Պերճ Սեդրակեան մենատէր ղեկավարին համար, քանի որ, ընտրութիւններ չեն կատարուիր վարչութիւններ կազմելու համար: Այդ պարտականութիւնը ստանձնած է գործունեայ պրն. նախագահը, որ անսպառ եռանդով միջ-ցամաքամասային ճամբորդութիւններ կ'ընէ եւ «յարմար» թեկնածուներ գտնելով կը կազմէ տեղական մարմինները, որոնք իրեն միայն ենթակայ են: Ուրեմն կազմուած է բուրվառակիրներու ցանց մը, որուն գործը մասնաւորաբար խնկարկելն է: Այս կացութեան հետ անհաշտ անհատներ կամ կը հեռանան կամաւոր կերպով եւ կամ կը հեռացուին այնպիսիներու կողմէ, որոնք կենսագրութեան մէջ բարեգործականը գոյութիւն չէ ունեցած...:

Մեր ակնարկը, վերստին կեդրոնացնելով Մեղգոնեանի փակումին, կ'արժէ քննարկել այդ առթիւ երեւան եկած յուսախաբութիւնը, զայրոյթը եւ ի վերջոյ, ընդդիմութեան կազմակերպումը, որ Մ.Կ.Զ. վերաբացումին համար պայքարը կը շարունակէ զանազան ձեւերով եւ աշխարհի զանազան երկիրներուն մէջ: Ցաւալի է սակայն արձանագրել որ Մ.Կ.Զ. փակումը ծափահարողներուն շարքին մի քանի պատեհապաշտ եւ փառամոլ մեղգոնեանցիներ ալ գտնուեցան, որոնք անգիտակից «նախագահի» մը խնկարկելով անոր գլխաւորած «արեգակնային դրութեան» մէջ արբանեակներ ըլլալ ուզեցին, բայց չեմ գիտեր թէ պր. նախագահը ինչու մերժեց ստրկամիտները եւ

ԻՐԱՆԱՅԱՅ ՄԱՍՈՒԼԻ ԲՈՂՈՔԻ ՄԻԱՍՆԱԿԱՆ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հասարակական, քաղաքական եւ այլ մարզերի, իրադարձութիւնների եւ խնդիրների տեղեկատուութիւնն ու լուսաբանումը մամուլի պարտականութիւնն է, ուստի լրահոսքի բուն աղբիւրին համելու համար նա դիմում է ամենատարբեր կառույցների ներկայացուցիչներին եւ անձանց: Իսկ վերջիններս, նամանական կառույցների պարտականութիւնն է, յարգելով հասարակութեան տեղեկացուած լինելու իրաւունքը, առանց խտրականութիւն դնելու մամուլի ներկայացուցիչների միջեւ, նրանց փոխանցել եւ տրամադրել իրենց ասելիքը:

Նոր Զուղայի Սբ. Ամենափրկիչ վանքի թանգարանից այսպիսի պայմաններում հինգ մանրանկարների եւ երկու իւղանկար կտաւների անհետացման եւ Լոնտոնի աճուրդում դրանց յայտնուելու վերաբերել իրանահայ մամուլի կողմից հրապարակուած բացայայտման լրատուամիջոցներում եւ, փաստօրէն, Սպահանի Հայոց թեմի Թեմական Խորհրդին պատասխանատուութեան առջեւ դնելուց չետոյ միայն, նշեալ կառույցը հաստատելով թալանման լուրը, խոստացաւ հաղորդագրութեամբ հանդէս գալ այդ կապակցութեամբ: Սակայն ի գործման իրանահայ մամուլի, Սպահանի Հայոց թեմի Թեմական Խորհուրդը հարցականներով լի իր ...լուսաբանման յայտարարութիւնը մամուլին յղելու փոխարէն, այն տրամադրեց միմիայն Թեհրանում տպագրուող ՀՅԴ պաշտօնաթերթ ...Ալիք-ին:

Թէ ի՞նչն էր, մինչեւ թալանուած իրերի մասին մամուլի հրապարակումներ կատարելը, Թեմական Խորհրդի քար լուծեան պատճառը, կամ թէ այսօր ի՞նչն է մղում նշեալ խորհրդին, իր յայտարարութիւնները մամուլին յղելու փոխարէն, միմիայն դաշնակցական օրգանին տրամադրել, պարտաւոր են առաջին հերթին պատասխանելու իրենք՝ Սպահանի Հայոց թեմի Թեմական Խորհրդի պատասխանատուները:

Մեզ՝ ներքոյ ստորագրող իրանահայ մամուլի ներկայացուցիչներս, մնում է յայտարարել, որ յանցագործութեան քողարկումը, նման ազգային իրերի թալանման նկատմամբ ...խորհրդապահ վերաբերումը՝ փաստօրէն թափանցիկ աշխատանքից խուսափելը, նշանակում է մեղսակցութիւն կատարուած յանցագործութեան մէջ: Մենք՝ իրանահայ մամուլի ներկայացուցիչներս, յայտարարում ենք, որ Սպահանի Հայոց թեմի Թեմական Խորհրդի լրատուամիջոցների նկատմամբ նման ոտնձգութիւնը, փաստօրէն խտրական վերաբերումը ոտնահարում է նախ եւ առաջ հասարակութեան տեղեկացուածութեան իրաւունքը, որպէս ժողովրդավարական ամենաառաջնային իրաւունք: Մենք նման գործունէութիւնը, ի մասնաւորի Սփիւռքեան պայմաններում, որակում ենք քայքայիչ եւ կործանիչ:

18 Յունիսի 2011թ.,
Թեհրանի իրանահայեր լրատուական ցանց
Արաքս շաբաթաթերթ
Յոյս երկշաբաթաթերթ
Լոյս ամսագիր

պատեհապաշտները վարձատրել: Կ'երեւի ուշացածներուն տեղ չէր մնացած: Ազգին ու բարեգործականին համար եւ անձնապէս իրեն համար լաւագոյնը պիտի ըլլար հրաժարիլ այդ ազգապահպան ծրագրէն: Բարեգործականի մեծագումար գանձին

վրայ քանի մը հարիւր միլիոն տոլար եւս աւելցնելէն շատ աւելի կարելոր է Մեղգոնեանի վերաբացումը, որուն կրթական գործունէութիւնը անհրաժեշտ է ազգին եւ մասնաւորաբար վարկաբեկումի գառնիթափին վրայ եղող Հ.Բ.Ը.Մ.ի համար:

Bedros S. Maronian
818/500-9585

Siamanto B. Maronian
818/269-0909

SERVING THE COMMUNITY SINCE 1975
More locations and more ways to service your insurance and financial needs

<p>6300 Wilshire Blvd, Suite 1900 Los Angeles, CA 90048</p> <ul style="list-style-type: none"> - Life Insurance - Health Insurance - Group & Individual - Long Term Care - Disability 	<p>805 East Broadway Glendale, CA 91205</p> <ul style="list-style-type: none"> - Estate Planning - Will & Living Trust - Full Annual Review - Mortgage Protection - College Planning 	<p>300 N. Lake Ave, Suite 500 Pasadena, CA 91101</p> <ul style="list-style-type: none"> - Workman's Compensation - Employee Benefits - Annuity - IRA - 401K & 403B
--	---	---

A.B.A. INSURANCE SERVICES

Insurance coverage can help you financially!
Ապահովագրութիւնը Աճիրաժեղտ է

Coverage & Protection should be on the top of your priority list.

Seniors 65 & Up Medicare Supplements • Insurance • Prescriptions Drugs RX • Benefits

«ՄԵՐՏԻՆԵԱՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՏԱՐԵՓԱԿԻ ԶԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

«Դուք էք ներկան, ձեր հաւատքով տիրական,
Դուք էք նաեւ մեր երջանիկ ապագան...
Դարձէք բանակ, դարձէք հեղեղ ու անցէք...»

Մ. Իշխան

Տարի մը եւս գոյատեւեց «Մերտինեան» վարժարանը. 2010-2011 ուսումնական տարեշրջանը վերջ գտաւ: Սեպտեմբերին, «լոյսի ծարաւ» ունեցող աշակերտը փութաց դէպի իր «երկրորդ տունը», 10 ամիսներ աշխատեցաւ, ճգնեցաւ, ըմպեց «լոյսը», լեցուեցաւ գիտութեամբ, եւ ահա՛ Յունիսին, կը սպասէ իր արդար վարժատուութեան:

Հայ ուսուցիչը նոյնպէս, այդ ժամանակամիջոցին, ամբողջ հոգուով նուիրուեցաւ Հայ մանուկի դաստիարակութեան, լոյսով ողորկեց անոր մատողաշ միտքը եւ հիմա՛ գոհունակ սրտով կը դիտէ անոր երթը:

Այս էր պատկերը Մերտինեան հայ աւետարանական վարժարանի հանդիսարանին մէջ, Յունիս 26ի յեամիջօրէին: Ուրախ, սիրուն, ճշւարժուն թուչուններու նման, շրջանաւարտ աշակերտները՝ 18 նախակրթարանի Ե. կարգէն եւ 11ը՝ միջնակարգէն, պատրաստ կը սպասէին սրահ մտնելու ազդանշանին: Իսկ սրահէն ներս տեղ գրաւած էին անոնց հպարտ ծնողները, բարեկամներն ու վարժարանի պատկան մարմիններու ներկայացուցիչները:

Յայտագիրը սկսաւ շրջանաւարտներու մուտքով, որուն չափորդեց ամերիկեան եւ հայկական ազգային քայլերգներու կատարողութիւնը: Հանդիսութեան բացման աղօթքը կատարեց վեր. Յովսէփ Մաթոսեան:

Ապա Ե. կարգի ընթացակարգները կատարեցին անգլերէն լեզուով խմբային արտասանութիւն մը՝ «You Wish», իսկ իրենց ուղերձները կարդացին Դաւիթ Ար-

զումանեանը (հայերէնով) եւ Տիւրն Պուչաքեանը (անգլերէնով), որմէ ետք ստացան իրենց վկայականներն ու նիւթական մրցանակները:

Հոգաբարձութեան անունով ելոյթ ունեցաւ ատենապետ դոկտ. Վահէ Նալպանտեան, որ ներկաները ողջունեց բարի գալուստի եւ շնորհաւորութեան խօսքերով, խօսեցաւ գալիք ծրագիրներուն մասին, ապա շնորհակալութիւն եւ բարի երթ մաղթեց վարժարանի տնօրէնին՝ Յովսէփ Ինճեճիքեանին, որ ներկայ պաշտօնէն հրաժարելով՝ պիտի պաշտօնավարէ Սահակ-Մեսրոպ Հայ քրիստոնեայ վարժարանէն ներս, որպէս տնօրէն:

Վարժարանիս երգչախումբը հոգեւոր եւ ազգային երգերու կատարողութեամբ խանդավառեց ներկաները:

Օրուան պատգամախօսն էր Հիւսիսային Ամերիկայի Հայ աւետարանական միութեան աւագ հովիտ վեր. Յովսէփ Մաթոսեան: Ան իր ջերմ ու հաղորդական ոճով փոխանցեց իր պատգամը, որն էր՝ «Ներազնայե՛ք, սակայն ձեր երազները թող ըլլան տրամաբանական. աշխատեցէ՛ք, սիրեցէ՛ք ուսումը եւ մանաւանդ մի՛ տարուիք ձեր շրջապատով»:

Վերապատուելի պատգամէն ետք, Լ. կարգի աշակերտները խմբովին արտասանեցին Սիպիլի «Հայ Լեզուին» քերթուածը: Մնաք բարովի ուղերձները արտասանեցին երկու բարձրագոյն միջին ունեցողները՝ Յարութ Աւագեղեցեան (հայերէնով) եւ Ռօզ Աւագեան (անգլերէնով): Ապա աշակերտները ստացան իրենց վկայականները, ինչպէս

Նաեւ նիւթական մրցանակներն ու բարոյական գնահատագիրները: Իսկ Յրդ բարձրագոյն միջին ստացողը՝ Բաֆֆի Չարիւղտեան, տնօրէնին միջոցաւ վարժարանին նուիրեց Տրդ կարգի առօրեան ներկայացնող

նկարներով պատրաստուած յուշանուէր մը: Վերջին խօսք առնողը եղաւ վարժարանի տնօրէն Յովսէփ Ինճե-

Ա. ԵՒ Մ. ՅՈՎՍԷՓԵԱՆ ՎԱՐժԱՐԱՆԻ ԱՄԱՎԵՐՁԻ ԶԱՆԴԵԱԸ

2010-2011 տարեշրջանի շրջանաւարտներու հունձքով հպարտ Սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցույ Ա. եւ Մ. Յովսէփեան վարժարանի ծնողները, Հոգաբարձութեան անդամները, աշակերտները, ուսուցչական կազմն ու տնօրէնութիւնը հաւաքուած էին Հ.Բ.Լ.Մ.ի Փաստիկայի կեդրոնէն ներս, Շաբաթ Յունիս 25, 2011ին, ներկայ գտնուելու երեք կարգերու շրջանաւարտներու վկայականաց բաշխման:

Հանդիսատեսները ուրախութեամբ ողջունեցին Մանկապարտէզի, նախակրթարանի եւ միջնակարգի բաժիններուն շրջանաւարտներուն մուտքը սրահէն ներս, որոնց կ'առաջնորդէին երեք դրօշակակալի ղեկավարութեան տակ՝ բարձր պահելով հայկական, ամերիկեան եւ Յովսէփեան վարժարանի դրօշակները: Լ., Ե. եւ Մանկապարտէզի շրջանաւարտները հպարտօրէն ստղանցեցին եւ գրաւեցին իրենց տեղերը բեմին վրան: Յայտագիրը սկսաւ Տէրունական աղօթքով եւ ապա գոյգ քայլերգերով: Բացման խօսքերը ընթերցեցին Ե. կարգի բարձրագոյն երկու միջինները՝ Անտրէ Նալպանտեանն ու Դաւիթ Քէշիշեանը:

Տ. Զաւէն Աւ. Քհնյ. Արզումանեանը, որ կը ներկայացնէր Առաջնորդ Սրբազան Հայրը՝ Տ.

Յովնան Արք. Տէրտէրեանը, ողջունեց ներկաները շնորհաւորելով Յովսէփեան վարժարանին շուրջ համախմբուած մեծ ընտանիքը, որ 46 շրջանաւարտներ ունենալով այդ օր կը տօնէր թէ՛ աշակերտներուն թէ՛ ուսուցչական կազմին ու տնօրէնութեան աշխատանքներուն բարեյաջող արդիւնքը: Մտողները խառն գգացումն երով հետեւեցան յայտագրին, ուր Մանկապարտէզի աշակերտները իրենց մանկական հոգիի թեթեւութեամբ ու անմեղութեամբ խանդավառեցին ներկաները իրենց ներկայացուցած հայկական պարով, անգլերէն եւ հայերէն երգերով ու արտասանութիւններով: Ապա, երկու դաստիարակ ուսուցչուհիներուն՝ Օրդ. Բեկի ձինպաշեանին ու օրդ. Սալբի Օվայեանին սրտաբուխ խօսքերէն ետք, Մանկապարտէզի 24 շրջանաւարտները ուրախութեամբ ստանձնեցին իրենց վկայականները տնօրէն՝ Շահէ Մանկրեանէն:

Ապա, Ե. կարգի աշակերտները արտասանեցին Սիլվա Կապուտիկեանի «Խօսք իմ Որդուն» բանաստեղծութիւնը, եւ որմէ ետք իրենց դաստիարակ ուսուցչուհիին՝ Տիկ. Քլէր Ղազարեանի խօսքէն ետք, նախակրթարանի 9 շրջանաւարտները ստացան իրենց վկայականները տնօրէնին ձեռամբ: Ե. կարգի հետեւեալ աշակերտները արժանացան պատուոյ յիշատակու-

թեան իրենց ապահոված բարձր միջիններուն պատճառով՝ Անտրէ Նալպանտեանը, Դաւիթ Քէշիշեանը, Նայիրի Մարկարեանն ու Արամ Մաթոսեանը: Հայերէն լեզուի ամենէն բարձր միջին ստացող աշակերտը՝ Անտրէ Նալպանտեանը, ստացաւ Մհեր Զուլհաճեանի մրցանակը: Պրն. Մանկրեան տեղեկացուց հանդիսատեսները այլ մրցանակի մը մասին, փիթըր եւ Այտա Քէշիշեաններուն կողմէ տրամադրուած, որուն մրցանակակիրը պիտի յայտարարուի յառաջիկայ տարեշրջանի վերամուտին: Ապա, Լ. կարգի բարձրագոյն երեք միջինները ապահովող աշակերտները ընթերցեցին իրենց ուղերձները՝ Քրիստին Քէշիշեանն ու Սամսոն Քէշիշեանը, որոնք այս մեր հունձքին Valedictorian-ներն էին անգլերէ-

նով կարդացին իրենց ուղերձները, իսկ երկրորդ բարձրագոյն միջին ապահովող աշակերտուհին որ հունձքին Salutatorian-ը հանդիսացաւ՝ Մելինէ Թովմեանը, հայերէնով կարգաց իր ուղերձը: Երեք աշակերտներն ալ անդրադարձան իրենց ունեցած հաճելի տարիներուն մասին Յովսէփեանէն ներս, յիշելով իրենց ընկալած գիտելիքները, արձանագրած յաջողութիւնները, յայտնելով երախտագիտութիւն իրենց ծնողքին, ընտանիքին եւ ուսուցչական կազմին: Լ. կարգի Պարոյր Սեւակի «Քիչ ենք, Բայց Հայ ենք...» բանաստեղծութեան խմբային արտասանութենէն ետք՝ իրենց դաստիարակ ուսուցիչը՝ տնօրէն Շահէ Մանկրեանը, ընկերակ-

Massis Weekly

Volume 31, No. 27

Saturday, JULY 23, 2011

Clinton Calls on Turkey to Unconditionally Ratify Protocols With Armenia

ANKARA -- U.S. Secretary of State Hillary Clinton pressed Turkey to unconditionally comply with its normalization agreements with Armenia during a weekend trip to Istanbul.

A senior State Department official said Turkish-Armenian relations were on the agenda of her talks with Turkish President Abdullah Gul, Prime Minister Recep Tayyip Erdogan and Foreign Minister Ahmet Davutoglu.

"She encouraged Turkey to support and move the [Turkish-Armenian] protocols, which have been stuck in the Turkish parliament, but more generally to reach out to Armenia with confidence-building measures and do whatever possible to strengthen that relationship, leading ultimately to restored diplomatic ties," the official told journalists.

The two protocols were signed, in Clinton's presence, by the Turkish and Armenian foreign ministers in Zurich in October 2009. They committed the two neighboring nations to establish diplomatic relation and open the Turkish-Armenian border which

U.S. Secretary of State Hillary Clinton

Ankara closed in 1993 in a show of support for Azerbaijan.

The Turkish government has repeatedly made clear that it will not ensure the protocols' ratification by Turkey's parliament before a resolution of the Nagorno-Karabakh conflict acceptable to Baku.

During her visit, Clinton held a meeting with Kemal Kilicdaroglu, Chairman of the opposition Republi-

Continued on page 4

Armenian National Congress and Governing Coalition Hold First-Ever Meeting

Opposition and Government Coalition members during meeting

YEREVAN -- Armenia's governing coalition and the main opposition Armenian National Congress (HAK) began on Monday first-ever official negotiations that are meant to defuse lingering political tensions in the country ahead of the next national elections.

Representatives of the HAK and the three political parties represented in President Serzh Sarkisian's government reached no concrete agreements during their first meeting that lasted for about two hours. They also failed to set a date for the next round of talks.

Davit Harutiunian, a senior parliamentarian heading the coalition del-

egation, was optimistic that the talks will continue. But his HAK opposite number, Levon Zurabian, was less upbeat.

"We consider this format to be a supplementary format because it hasn't created conditions for us to talk to authorized individuals [representing the government,]" Zurabian told journalists after the meeting.

In a weekend statement, the HAK said that it wants to negotiate with a "delegation made up of representatives of the executive [government] bodies

Continued on page 4

International Mediators: Time to Demonstrate Political Will in Karabakh Conflict Resolution

OSCE Minsk Group co-chairs meeting with Armenian Foreign Minister Edward Nalbandian

YEREVAN. – Now is the time to demonstrate the political will in Karabakh conflict resolution, reads the statement released on Monday by the co-chairs of the OSCE Minsk Group on Nagorno-Karabakh, Bernard Fassier of France, Robert Bradtke of the U. S., and Igor Popov of the Russia.

The co-chairs traveled on July 11-18 to Moscow, Vilnius, Baku, and Yerevan. They met in Moscow with Russian FM Lavrov to discuss developments in the Minsk Group process to achieve a peaceful settlement of the Nagorno-Karabakh conflict. In Vilnius, the co-chairs briefed OSCE Cahirperson-in-Office FM Azubalis on the peace process and steps taken since the talks in Kazan.

"In Baku and Yerevan, the co-

chairs met with Presidents Aliyev and Sarkisian, respectively. The co-chairs reiterated to both presidents the importance of reaching agreement on the Basic Principles [of Karabakh conflict resolution] as the framework for moving to final settlement negotiations," reads the statement. "They emphasized that now is the time to demonstrate the political will needed to bring lasting peace, security, and reconciliation to the peoples of the region. The presidents committed to provide their reactions soon to the most recent formulations proposed for the framework document, and to continue to work with the co-chairs and the co-chair governments on the process of seeking a peaceful settlement."

U.S.-Armenian Consultation on Defense Cooperation in Washington

WASHINGTON, DC -- The first deputy minister of defense of Armenia Davit Tonoyan is visiting the United States for consultations on bilateral defense matters in Washington on July 19 and 20. The discussions will include ways of further expanding defense links between the two countries.

A short statement issued by Armenia's Defense Ministry prior to the meetings, said the Armenian delegation will discuss with senior Pentagon officials "issues relating to U.S.-Armenian defense cooperation." It did not elaborate on the agenda of the talks.

According to the statement, Tonoyan will meet with U.S. Under Secretary of Defense Michele Flournoy, Assistant Secretary of Defense Alexander Vershbow and Deputy Assistant Secretary of Defense Celeste Wallander.

Wallander visited Yerevan and met with Armenia's top political and military leaders late last month. She commended them for sending Armenian troops to Afghanistan and Kosovo and broadening military ties with the United States.

"Very soon we will be having discussions in Washington on our plans for the next year, on how the United States can further support Armenia's strategic defense review which the

government recently finished," Wallander told RFE/RL's Armenian service on June 28.

The review is part of ongoing defense reforms which are envisaged by Armenia's Individual Partnership Action Plan (IPAP) with NATO launched in 2005. They are supposed to bring the Armenian military into greater conformity with U.S. and NATO standards and step up cooperation with NATO.

Wallander insisted that a military alliance with Russia does not impede that cooperation. "We don't see that as any kind of obstacle to working with us bilaterally or working within NATO," she said in her interview with RFE/RL's Armenian service.

The talks in Washington will also likely touch upon U.S. military assistance to Armenia, which is due to total \$12 million this year. A large part of that aid has been channeled into an Armenian army brigade that provides troops for ongoing U.S.-led missions in Afghanistan and Kosovo.

Armenia sent an additional 81 soldiers to Afghanistan less than a month ago, almost tripling its contribution to a NATO-led multinational force stationed there. Another 80 Armenian troops are serving under NATO command in Kosovo.

Armenia's Ambassador Addresses a Letter to UN Secretary General

NEW YORK -- Armenia's Permanent Representative to the UN Karen Nazaryan has addressed a letter to UN Secretary General Ban Ki-moon.

Calling the Secretary General's attention to the cases of violation of the ceasefire regime at the line of contact by the Azerbaijani armed forces, the Armenian Ambassador notes, in part, that "such provocative actions contradict the ongoing negotiations in the framework of the OSCE Minsk Group, the statements of the heads of co-chairing countries, the UN Statute and the Helsinki Final Act."

Karen Nazaryan expresses concern over the fact that the Azerbaijani leadership is spreading Anti-Armenian propaganda, which is becoming an indispensable part of Azerbaijan's foreign policy. Evidences of this were Azerbaijani President's speeches at the military parade of July 26, 2011 and the World Congress of Azerbaijanis.

It is noted in the letter that such actions of the Azerbaijani authorities

are obvious violations of that country's international commitments.

"Armenia is committed to continuing the negotiations on the settlement of the Karabakh conflict within the framework of the OSCE Minsk Group, which is an effective and the only legitimate format for mediation. It's time for Azerbaijan to understand that it should stop hampering the activity of the mediators and concentrate on the negotiation process instead of disseminating groundless and offensive information," the letter reads.

Controversial Chairman Re-Appointed Armenian Election Commission Chief

YEREVAN — Armenia's newly appointed Central Election Commission has held its first meeting and reelected its controversial former chairman, RFE/RL's Armenian Service reports.

Garegin Azarian, who headed the previous commission that was disbanded this week in accordance with the recently amended Electoral Code, will also be the chairman of the new commission.

One of the changes in the code introduces a new mechanism for the formation of the country's top election body. Its seven members must now be nominated by the human rights ombudsman, the Court of Cassation, and the Armenian bar association and appointed by the country's president.

President Serzh Sarkisian formally approved the candidacies proposed by the three institutions late on July 13. All of them are believed to be loyal to Sarkisian's administration, which will fuel opposition skepticism about Sarkisian's pledges to ensure free and fair national elections.

Azarian's reelection as Central Election Commission chairman for a seven-year term will only deepen opposition concerns. Azarian administered the last presidential election, which was marred by opposition allegations of serious fraud and ended in deadly street unrest in Yerevan.

Two other newly appointed members of the commission ran one of the country's 10 electoral districts during that vote.

The nomination of some of the

Garegin Azarian

new commission members has also sparked controversy. Ombudsman Karen Andreasian had pledged to fill the three commission seats reserved for his office on a competitive basis.

But it emerged afterward that two winners of that supposed competition are former and current employees of a law firm that Andreasian managed before becoming ombudsman early this year.

The female nominees, aged 23 and 25, withdrew their candidacies on July 11 amid media allegations of favoritism by Andreasian.

Vladimir Karapetian, a representative of Armenia's main opposition Armenian National Congress, was skeptical of the new CEC.

"Now the authorities and the [ruling] Republican Party appoint the same head and thereby an evaluation is being made of the rigged election of 2008 and a message is being sent to the people as to what kind of elections the authorities are going to implement," Karapetian told RFE/RL on July 14.

Armenia's Sanahin Monastery: Complex in Deplorable State

YEREVAN -- The medieval monastery complex Sanahin in the north of Armenia has appeared in the focus of public attention because of trees, growing on the doom of the monastery.

The 10th century Monastery is included in the World Heritage List of 936 properties forming part of the cultural and natural heritage which the World Heritage Committee considers as having outstanding universal value. There are 7 such sites in Armenia

Armenia is a signatory to the 1972 World Heritage Convention and, as such, has an obligation to report regularly to the World Heritage Committee on the state of conservation of their World Heritage properties.

In addition, by signing the Convention, each country pledges to conserve not only the World Heritage sites situated on its territory, but also to protect its national heritage.

In April, 2010, Prime Minister Tigran Sargsyan toured Lori Marz and his first stop was at Sanahin. At the time, the government's website mentioned that a working group of church and lay experts would be formed to study options regarding the restoration of the monastery.

Today, 15 months after PM Sargsyan's visit, the dome of Sanahin more resembles as forest nursery than anything else.

It seems that once the govern-

ment official left Lori, the condition of this unique world cultural site was forgotten.

Earlier in an interview, Director of the Research on Armenian Architecture NGO, historian Samvel Karapetyan said: "During my latest meeting with Catholicos Karekin II, I once again studied the problem of Sanahin Monastery and reminded him

of the fact that a forest has already grown on the roof of this historical monument. We offered Karekin II to direct at least part of the funds allocated for construction of new churches to the settlement of this problem. In response, he only said that he has nothing to do with the monasteries and churches located in the mountains."

"I'd like to recall that the Church should have cared first of all for the cultic constructions. Needless to say about the state structures, which should be interested in removing the forests from the roofs of churches."

Azerbaijan Responds To Russian Proposals On Karabakh

MOSCOW -- Azerbaijan on Monday officially responded to Russian President Dmitry Medvedev's proposals aimed at salvaging the Nagorno-Karabakh peace process.

Azerbaijani Foreign Minister Elmar Mammadyarov handed a corresponding letter from President Ilham Aliyev to his Russian counterpart Sergei Lavrov during their meeting in Moscow. Neither minister disclosed the letter's content at a joint news conference held after the talks.

Medvedev made those unpublicized proposals after failing to broker an Armenian-Azerbaijani framework agreement at the last Aliyev-Sarkisian meeting which was hosted by him in the Russian city of Kazan late last month.

"We have no doubts that the Nagorno-Karabakh settlement is one of the priorities of the regional agenda ... We will continue our efforts in that direction," said Lavrov.

Lavrov told reporters that the conflicting sides continue to disagree on some of the proposed basic principles. He said there are "not many" remaining sticking points but they are of "pivotal importance."

Aliyev last week signaled Baku's dissatisfaction with some of the peace proposals made by the mediators over the past year. "Sometimes these proposals changed the essence and the basic principles of negotiations, which we have conducted for the last seven years," he said.

Speaking in Moscow, Mammadyarov again suggested that the parties start working on a comprehensive Armenian-Azerbaijani peace accord before reaching agreement on the basic principles. "I think that we should start discussing a legally binding document such as the peace treaty," he said. "The time is ripe for that."

massispost.com
daily news updates

AGBU Hye Geen Achieves Successful Fundraising to Open 3rd Pregnant Women Day Care Center in Armenia

In June 2002, AGBU Hye Geen established the first Pregnant Women's Day Care Center in Gyumri, later replaced by a center in Talin, one of the poorest regions of Armenia. A Prenatal Day Care Center was also established in Vanadzor in 2006, aiming to strengthen the social fabric of an economically depressed city. Thanks to the generous donation of Haigaz and Mary Louise Injijian of Pasadena California, a third center will open its doors this fall in Yeghvard, Armenia named after their beloved daughter Nora Injijian.

For the official announcement of the Nora Injijian Prenatal Day Care Center and a fundraising event, a reception was held on June 5, 2011 at 5 p.m. at the residence of the founder and President of AGBU Hye Geen, Ms. Sona Yacoubian. The well attended event was proof of the grassroots support of AGBU Hye Geen's mission of laying the groundwork for tomorrow's Armenian women, both locally and in Armenia. By regularly held public debates, seminars, as well as an annual conference by AGBU Hye Geen Young Circle, AGBU Hye Geen promotes the role of the family and supports empowering women as carriers of the Armenian cultural heritage. In Armenia, the Pregnant Women's Centers provide vital medical care, hygiene training, personalized and group counseling, nutritious meals, as well as basic child rearing skills, contributing to strong and healthy communities.

Welcoming a full house of AGBU Hye Geen members, the donors and supporters, hostess Sona Yacoubian expressed her gratitude for the impor-

tant donation of Haigaz and Mary Louise Injijian in loving memory of their daughter. She dwelt on parents' amazing love and sacrifices for their children, stressed the need for responsible parenthood and the goal of healthy and informed mothers as bases for strong families. Then she thanked all present for supporting AGBU Hye Geen's Pregnant Women's Centers in the service of the socially disadvantaged. Since the inception of this very essential project more than 740 children were born and mothers were kept healthy during their pregnancy.

AGBU Hye Geen member Anahid Karahagopian read extracts from a report about the activities of the Pregnant Women's Centers prepared by Nara Sahakian. The report cited that more than 740 pregnant women have benefited from these centers, justifying the importance of the social investment for vulnerable families, resulting in the improvement of maternal health, reduction of infant mortality, abandonment of newborns and child endangerment. The centers have also provided education about infant rearing, psychological services, dealing with fear of childbirth and post-natal depression. To raise social consciousness, the centers have provided counseling about rights and obligations of pregnant women, as well as the rights of children. Finally, in view of the fact that the Armenian state limits pregnancy assistance to working mothers, the services provided by AGBU Hye Geen Pregnant Women's Centers have fulfilled the needs of underprivileged regions suffering from high unemployment and have succeeded in reinforcing a sense of community and

The Injijian couple with immediate family

unity.

AGBU Hye Geen member, Loucineh Nalbandian read a letter by Lyudmila Harutyunyan Hye Geen's partner in Armenia, congratulating the dedication of the Nora Injijian Center. Mrs. Harutyunyan dean of the Sociology Department of Yerevan State University of Armenia put a high value on the achievements of AGBU Hye Geen Pregnant Women's Centers from the medical and social aspects, contributing to healthy families, the formation of sustainable communities and eventually to the strengthening of the Homeland. She expressed her gratitude to Mr. and Mrs. Injijian and the fund-raisers for supporting the continuation of "wise and humanitarian projects."

Then Sona Yacoubian called on AGBU Hye Geen member Sona Zeitlian, a close friend of the donors to

comment on how the pain of loss became a commitment to support a nurturing environment by making an important donation to open a much needed new AGBU Hye Geen Prenatal Day Care Center in Yeghvard, Armenia to be called Nora Injijian Center.

First Sona Zeitlian dwelt on the early years. Nora was born in Cairo, Egypt, the eldest daughter of Haigaz and Mary Louise Injijian. Following the exodus of many Egyptian Armenians, the family left Egypt in the 60s and finally settled in Pasadena. As a student at Mayfield School, Nora was praised by her teachers for her work ethic and loved by her fellow students for her sunny disposition and her care for the needy. Then on June 6, 1975, marking the end of the school year, Nora received many well-deserved awards and was elected to the Student Council by popular vote. She was heading to a friend's party with a group of happy girls, when she became the victim of an inexperienced and disoriented driver.

The tragic accident deeply affected the family. The career choices of her two sisters reflected a devotion to the underprivileged, the defense of human rights issues and the plight of refugees. As for the parents, they were committed to follow Nora's way. Just as she had cared for the needy, they would use their personal assets for the relief of socially disadvantaged groups. In time they were impressed by AGBU Hye Geen's educational and advocacy work and when they learned more about the Pregnant Women's Centers in Armenia, they found their project of choice. Their daughter's aspirations would find fulfillment in the service of our Homeland's vulnerable families.

The audience was deeply touched by how sadness at a life cut short could become a celebration through a "wise and humanitarian project."

Finally Anahid Gregorian a student of AGBU Hye Geen member Mary Mouradian became a revelation as she thrilled the audience with well-loved Armenian folk songs.

The dedication of Nora Injijian Center and fundraiser was a memorable event which raised awareness and reinforced support for AGBU Hye Geen.

AGBUHYE GEEN MEMBER

Developmental Services for Armenia Celebrates 15th Anniversary

LOS ANGELES -- The Organization for Developmental Services for Armenia (DSA) will celebrate its 15th Anniversary at a Gala Fundraising Dinner to be held on August 14, 2011 at The Geragos Hall, 2215 East Colorado Boulevard, Pasadena. Proceeds from the dinner will benefit the Movses Gorgisyan School Renovation Project in Yerevan, Armenia.

George Dunaian, Co-founder and Chair of the Board of Directors, reports that DSA is proud and honored to commit its resources for the Movses Gorgisyan School Renovation Project in memory of Movses Gorgisyan, the recipient of the highest title in Armenia, the National Hero of Armenia Award. In 1990, upon his death, School #158 was renamed Movses Gorgisyan after the most famous alumni and freedom fighter. Movses Gorgisyan (1961-1990) led national demonstrations in Yerevan which led to him being jailed in 1988. He was the first to carry the Tri Color Flag during demonstrations for Karabagh and to quote Mrs Aravik Gulumyan, Principal of the Movses Gorgisyan School, it would be true to state "Independence began at this school." Had he lived, this year would have been his 50th birthday. The School is very proud of its namesake and is planning a grand celebration on December 3rd.

"It is only fitting," stated George Dunaian, "that we celebrate our 15th Anniversary by recognizing one of the poorest and most needy schools and, at the same time, celebrate the life of a national hero." At the Movses Gorgisyan School, DSA has renovated and furnished the computer room with new technology and recently completed the renovation of the social hall and cafeteria. Donations received from the Gala

Fundraising Dinner will be in honor of Movses Gorgisyan and directed toward the completion of the chemistry and mathematics classrooms, 200 chairs for the Assembly Hall and the asphaltting of the playground area.

Although the DSA Board of Directors are looking forward to their 15th Anniversary, they can look back with pride on their successful efforts for the past 15 years in improving schools, establishing computer classrooms, renovating Sports Halls (gyms), creating new heating systems and roofs,

with only one goal in mind

"Helping to make a difference in the lives of the children in Armenia."

The festivities will begin at 5:00 p.m. with a Reception and Silent Auction, followed by Dinner. Donation: \$125.00. Valet parking will be provided. DSA is a non-profit NGO registered in Armenia. For reservations and further information call Flora Dunaian (626) 445-4749; Hermine Janoyan (818) 342-4600; Elizaabeth Agbabian (310) 476-5306; or Savey Tufenkian (818) 956-8455.

AIWA and NAASR to Present Talk by Helene Pilibosian

BELMONT -- The Armenian International Women's Association (AIWA) and the National Association for Armenian Studies and Research (NAASR) will present a talk by Helene Pilibosian entitled "From Journalist to Poet and Memoirist" on Thursday, August 11, 2011, at 8:00 p.m., at the NAASR Center, 395 Concord Ave., Belmont, MA.

Helene Pilibosian was born in Boston to Armenian immigrant parents. She graduated from Watertown High School, Katharine Gibbs School, and Harvard University with an ADA (bachelor equivalent) in humanities. In 1964 she became the first woman editor of The Armenian Mirror-Spectator and later served as a writer/editor there for many years. After traveling widely in Europe and Lebanon, she now owns and operates Ohan Press and has published poems in such magazines as North American Review, Weber: The Contemporary West, Journal of the Society for Armenian Studies, Poetry Salzburg, and many others. Her early poetry has been cited in Greenwood Encyclopedia of Multiethnic American Literature, and she has been awarded first prize from Writer's Digest for her collection At Quarter Past Reality: New and Selected Poems and an honorable mention from that magazine for History's Twists: The Armenians.

Pilibosian, who recently published

her memoir entitled My Literary Profile, presents her journey from being a child of survivors of the Armenian Genocide to fighting depression, immersion in the Armenian-American community, and literary explorations in later years. My Literary Profile is a valuable contribution to the literature on first-generation Armenian-American life. The book is available at the NAASR bookstore and will be available for purchase and signing by the author the night of the event.

Admission to the event is free. More information about the lecture is available by contacting NAASR at 617-489-1610 or hq@naasr.org, or AIWA at 617-926-0171 or aiwainc@aol.com.

Clinton Calls on Turkey to Ratify Protocols

Continued from page 1

can People's Party (RPP).

The Hurriyet daily reports that among the issues on the meeting agenda was also the establishment of Armenian-Turkish relations. The U.S. Secretary of State accused the Turkish Opposition of impeding Armenian-Turkish reconciliation, which proved a surprise for the RPP leader.

Hillary Clinton stated that during her meetings with Turkish government officials she asked them about the reasons why the Armenian-Turkish protocols are not put on the Parliament's agenda. Their answer was that the RPP objects to the protocols. This is the reason why the documents

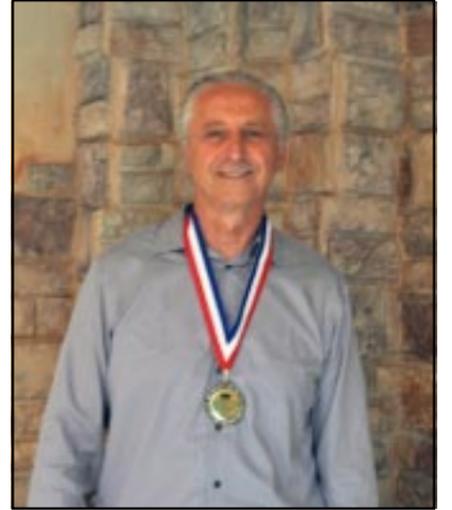
are not submitted to Parliament for ratification.

In his turn, the RPP chairman expressed his surprise at Mrs. Clinton's statement. He said that the ruling party Justice and Development, which is led by Turkish Premier Recep Erdogan, constitutes parliamentary majority and, if it wishes, it can submit the protocols to Parliament for ratification. "However, the Government does not provide us with any information on the topic. We even knew about the contents of the protocols from the press. Not only in the case of the Armenian-Turkish protocols, but also in many foreign and domestic policy issues the authorities prefer not providing information," Kilicdaroglu said.

Ara Kalfayan Named Owner/Entrepreneur of the Year by Southern California Restaurant Writers Association

GLENDALE -- Ara Kalfayan, Owner of the Phoenicia Restaurant in Glendale, was recognized by the Southern California Restaurant Writers Association as Owner/Entrepreneur of the year for 2011 on March 20, 2011 at the annual award banquet where he received his certificate and medal for the "Distinction" Award.

Phoenicia Restaurant is a lovely Lebanese restaurant located in nearby Glendale. It is an oasis where one of the world's most beautiful cultures is celebrated with refined cuisine, spirited music, and sensual dance. One might say that the cuisine of Lebanon has been in the making since pre-biblical times when the Mediterranean Sea was roamed by Phoenician traders. E Situated between the East and the West, Lebanon is and always has been a culinary and cultural crossroads and the cuisine of modern day Phoenicians is the epitome of the Mediterranean diet; fresh, diverse, flavorful, simple and delicious. Phoenicia is the latest venture of veteran restaurateur, Ara Kalfayan who is known for his expertise in a variety of international cuisines and knowledge of fine wines. E Phoenicia's spacious dining room is elegantly and simply appointed. There's a stage at one side for the weekend entertainment which includes a popular belly-dancing show. The main attraction, however, is the fabulous food that is offered in quantity and amazing assortment. The extensive menu provides a wide variety of choices for a true Lebanese feast. The menu lists more than 25 hot and cold appetizers, but most of the classics are offered as part of several set menus designed for parties of two or more. This is a terrific way to really sample the Lebanese culinary specialties. Delicious and very popular is kibbeh naye (Lebanese tartare) spread on the freshly baked pita bread. Also enjoy a feast of baba ghanoush (roasted eggplant dip), hummus, falafel, stuffed grape leaves, Lebanese cheese baked in filo dough, dumplings stuffed with seasoned beef,

Ara Kalfayan, Owner of the Phoenicia Restaurant

tabbouleh, E Lebanese sausage, eggplant moussaka, and a variety of pickles including purple pickled turnip. The tabbouleh is wonderful and almost entirely chopped parsley with a tiny amount of fluffy bulgar wheat and lots of lemon. It is a very refreshing salad and a perfect accompaniment to the meal. Also there is a delicious salad of cucumber, tomato, onion and cabbage salad. For an entr•e, consume marinated and grilled lamb chops that are perfectly spiced and absolutely delicious. E The marinated beef and chicken kabobs are tender and flavorful as well. There is a notable wine list with some excellent Lebanese wines to accompany your meal. The owner, Ara Kalfayan, will help guests select the perfect Lebanese wine to accompany their meal. Be reminded that dining Lebanese style is to "taste" not eat the entire amount of food presented as it is very tempting to overeat the mezze. The main courses are not to be missed particularly the grilled items such as kebabs, steak and the lamb so don't indulge on the first courses. E Phoenicia is open for lunch and dinner. Phoenicia Restaurant is located on 343 N. Central Ave. (corner of Lexington), Glendale, CA (818) 956-7800. To make reservations, please call (818) 956-7800.

Opposition and Governing Coalition Meeting

Continued from page 1

and authorized by Serzh Sarkisian." "Until such a delegation is formed it will be meaningless to speak of a genuine dialogue between the Armenian National Congress and the authorities," it said.

"We represent the coalition, which means the executive authority formed by the coalition," argued Harutiunian. "We represent the parliamentary majority. We also represent the president of the republic, the head of the coalition."

The first HAK-coalition meeting also did not produce an agreement on the agenda of the unfolding dialogue.

According to Harutiunian, the government side wants it to focus on "mutually acceptable rules of political competition." "Rules that would enable us and our society to act in a more civilized environment," he told reporters.

The HAK's sole demand is the holding of fresh presidential and parliamentary elections. The government camp has repeatedly rejected this demand.

Still, in Zurabian's words, Harutiunian's delegation "does not exclude the discussion of any issue." For its part, the HAK is ready to consider concrete "solutions" proposed by the authorities, he said. "They haven't yet put any solution on the negotiation table," added the opposition leader.

Zurabian also warned, "We have said that if there is no result before September, we will consider the possibilities of dialogue exhausted. We made this clear also during the meeting."

The dialogue was made possible by a recent series of government concessions to the HAK. Those included the release of all opposition members remaining in prison.

633 W. Glenoaks Blvd. Glendale, CA 91202 (818) 240-0065

Dr. Missak Ekmekdjian
Chiropractor

Dr. Anahid Ekmekdjian
Chiropractor

Մեծահասակներու և մանուկներու Քարոտիքաբանութիւնը բաժնով:
Գլխացաւ, վզի, մէջքի, յոզարիւն և մկանային ցտեր:
Ինքնաշարժի վթարի նեւրոնոլ պատահած
վնասուածքներու բաժնով:

Ձեր առողջութիւնը մեր մտահոգութիւնն է

www.massisweekly.com
updated every Friday

ՈՒՆՏԱԳԼԱՑՈՒԹԻՒՆ

ԿԱՐՍՈՒՄ ՍԲ. ԱՌԱՔԵԼՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՎԵՐԱԾՈՒԵԼ Է ՄՁԿԻԹԻ, ԵՂԻՇԷ ՉԱՐԵՆՑԻ ՏՈՒՆՆ ԵՆ ԴԱՐՁԵԼ ԱՂԲԱՆՈՑ

ՅԱՄՄԻԿ ՅԱՐՈՒԹԻՒՆՆԱՆ Կարս-Երեւան

«Բարի գալուստ թուրքիայի Հանրապետութիւն» վրաց-թրքական սահմանին ասաց երիտասարդ թուրք սահմանապահը: Արտայայտութիւնը չափազանց խորթ էր հայ զբօսաշրջիկներին մեր խմբի համար, որ աւելի քան 12 ժամ ճանապարհ էր կտրել՝ այցելելու ոչ թէ թուրքիա, այլ՝ ուխտագնացութիւն կատարելու Պատմական Հայաստան:

Կարսում պահպանուած հայկական քարաշէն շէնքերից

Մեզանից իւրաքանչիւրը հոգու խորքում գիտակցում էր, որ հայրենիքից հայրենիք անցնելու համար չորս սահման է անցել ու Հայաստանից Հայաստան այցելելու համար անցագիր ձեռք բերել, սակայն դաժան իրականութիւնը խոստովանելը չափազանց դժուար էր:

Աւտոբուսում լուռութիւն էր: Այդ լուռութիւնը «խաթարում» էր Ֆլորա Մարտիրոսեանի «Դըն եամանը»: Իւրաքանչիւրն այդ պահին ինքն իր հետ, իր անցեալի, յիշողութիւնների ու նախնիների: Լուռութիւնը խախտեց ամերիկահայ թաւրիստը՝ բարձրաձայն ասելով այն,

Տուրք, որտեղ ծնուել է Եղիշէ Չարբեցը

ինչ բոլորն էին զգում: «Միեւնոյնն է, ես ինձ թուրքիայում չեմ զգում: Ես ինձ զգում եմ իմ հայրենիքում: Սա հայկական հող է, հայրենի բնութիւն, հող ու ջուր»: Սա կարծես ուշացած պատասխան էր թուրք սահմանապահի խօսքին: Պատասխանն այդ, ցաւոք, միայն զգացական էր. իրականութիւնը բոլորովին այլ էր:

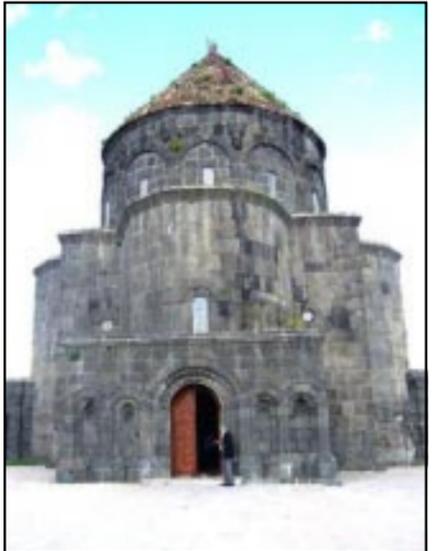
Առաջին քաղաքը, որ դիմաւորում է զբօսաշրջիկին, Կարսն է: Պատմական Հայաստանի 12 մայրաքաղաքներից մէկը՝ Կարսը թէպէտ բնակեցուած է քրդերով եւ թուրքերով, սակայն կարելի է զգալ հազարաւոր անմեղ նահատակների շունչն ու հոգին, որ սաւառնում է օդում եւ պահանջում արդարութիւն ու արժանի պատիժ եղեռնագործներին:

Առաջինը, որ գրաւում է զբօսաշրջիկներին ուշադրութիւնը, հայկական երկյարկանի սրբատաշ քարերով տներն են, որոնք բարձրահարկ գունաւոր ժամանակակից շէնքերի կողքին առանձնանում են իրենց ինքնատիպութեամբ եւ ճարտարապետական լուծումներով: Թուրքերին երկար ժամանակ հարկաւոր էր գիտակցելու, որ հայկական հողերը զաւթելուց եւ հայերին սպանելուց յետոյ հարկաւոր է հայկական շէնքերը պահպանել. դա միակ ճանապարհն է՝ աշխարհին

մտնել մոսուլմանական օրէնքներով: Քուրդ մոլլան մեզ ստիպեց դռան շէմին կօշիկները հանել: Նա գիտակցում էր, որ այցելուները տարածքի տէրերն են՝ հայերը, եւ խեթ, բռնուող գողի հայեացքով էր նայում: Նրա դէմքը բարկութիւն ու միաժամանակ զարմանք էր արտայայտում, երբ հայերը գրեթէ արտասուելով աղօթում էին, շարական երգում եւ խաչակնքում:

Եկեղեցու հարեւանութեամբ է գտնուում Կարսի բերդը. գազաթին ծածանում է թրքական կարմիր դրօշը՝ աստղն ու կիսալուսինը:

Սբ. Առաքելոցի հարեւանութեամբ է գտնուում Սուրբ Վարդանի կամուրջը: Կամուրջը շրջապատուած է հայկական բաղնիքներով, որոնք հրաշալի պահպանուել են: Հարեւանութեամբ մեծանուն բանաստեղծ Եղիշէ Չարբեցի բնակարանն է: Երկյարկանի կառուցից այսօր միայն պատերն են մնացել: Տարածքը չի խնամուում եւ վերածուած է աղբանոցի: Երկաթներով ամրացուած մէկ այլ կամուրջ էլ կարսեցիները դեռեւս մէկ դար առաջ անուանել են Չարբեցի կամուրջ: Կարսեցիների յիշողութեան մէջ դրոշմուել է, թէ ինչպէս էր Չարբեցին ամէն օր կամուրջն անցնում՝ դպրոց գնալու համար: Ռուսական զիմնազիւն շէնքը, ուր սովորել է Չարբեցը, 19-րդ դարի ճարտարապետութեան դիմագիծ ու առանձնայատկութիւն ունի: Շէնքն այսօր հիւանդանոց է եւ նորոգման փուլում է: Կառուցի դիմաց տեղադրուած վահանակը պատմում է կառուցը նախկինում էլ գործել է որպէս հիւանդանոց՝ եւ թրքական կառավարութիւնը, գիտակցելով շէնքի կարեւորութիւնն ու ճարտարապետական արժէքը, գումար է յատկացրել պահպանելու համար: Թէ ինչու է շէնքն այդչափ կարեւոր եւ թրքական ճարտարապետական որ շրջանին է վերաբերում, թուրքերը լուռ են: Լուռ են, որովհետեւ ասելիք չունեն:

Կարսի Սբ Առաքելոց եկեղեցին

Կարսի հենց կենտրոնում է թանգարանը: Թուրքիայի սուրիզմի եւ մշակույթի նախարարութեան աջակցութեամբ գործող թանգարանը ներկայացնում է «Թուրքիայի անցեալը»: Այստեղ այցելու կարող է գտնել հայկական զարդեր, սափորներ, կարասներ, մետաղադրամներ, հայկական գորգեր ու տարազ: Թանգարանի վահանակը տեղեկացնում է, որ տարածքում ապրել են ոչ միայն թուրքեր, այլեւ յոյներ, քրդեր, ռուսներ: Հայի գոյութեան մասին գրուած ոչինչ չկայ, սակայն ցուցանմուշները հայի ներկայութեան լաւագոյն ապացոյցն են:

Թուրքերը ջնջել են հայի ներկայութիւնը նրա սեփական երկրից, սակայն թանգարանում որպէս քանդակագործութեան լաւագոյն տարր ներկայացրել են հայ վարպետների կերտած Սբ. Առաքելոց եկեղեցու զարդաքանդակներով ու նախշերով դռները:

Դրանք հենց առաջին հայեացքից գրաւում են այցելուին իրենց գեղեցկութեամբ, զարդանախշերի ինքնատիպութեամբ:

Շաք-ը էջ 18

Հ.Մ.Մ. ի Տիկնանց Յանձնախումբը կազմակերպած է պտոյտ մը դէպի

SANTA BARBARA
Cachuma Lake, Solvang and Casino

Շաբաթ, Օգոստոս 6, 2011ին
Մեկնում առաւօտեան ժամը 7:30ին
Փասատինայի ակումբէն
1060 N Allen Ave., Pasadena, CA 91104

Ներառեալ ճաշ խորոված
Սակ \$45 անձի

Հեռաձայնել
(626) 497-5111 (626) 429-8366

ներկայանալու որպէս զարգացած «ազգ»:

Աշխարհին որպէս քաղաքակիրթ ազգ ներկայանալու համար թուրքերն ընտրել են ամենահեշտ ճանապարհը. Կարսի փողոցներում պահպանուած հայկական քարաշէն տները, որոնց կարելի է հանդիպել նաեւ Գիւմրիի հին թաղամասում, ներկայացուում են որպէս «թրքական ճարտարապետութեան գոհարներ» եւ ընդգրկուած են յուշարձանների պահպանման ցանկում: Հայկական սեւ քարից կառուցուած գրեթէ բոլոր շէնքերի վրայ ծածանում են թրքական դրօշներ:

Օրինակ, հայկական ճարտարապետութեանն առանձնայատկ շէնքն այժմ գործում է իբրեւ թանգարան: Շէնքի դիմաց Աթաթուրքի արձանն է, կողքին՝ թրքական դրօշը: Վահանակի վրայ գրուած է. «Կառուցը 18-րդ դարի թրքական ճարտարապետութեան զարդերից է»:

Չկայ առաւել սարսափելի տեսարան հայ քրիստոնեայի համար, երբ նախնիների հողում տեսնում է, թէ ինչպէս են հայկական եկեղեցիները կա՛մ հիմնայատակ աւերուել, կա՛մ վերածուել մզկիթների:

Կարսի Սբ. Առաքելոց եկեղեցում այսօր շարականներ չեն հնչում, պատարագ չի մատուցուում: Գմբէթի խաչը հանուած է, խորանը՝ քանդուած, յատակին փռած թրքական գորգերն էլ յուշում են՝ եկեղեցին վերածուել է մզկիթի: Քրիստոնէութեան հանդէպ ատելութիւնն այնքան մեծ է եղել, հաւատքի մոգական ուժի վախը՝ հսկայական, որ Սբ. Առաքելոցը վերածելով մզկիթի՝ թուրքերը եկեղեցու հարեւանութեամբ մի քանի մզկիթ էլ են կառուցել՝ փորձելով այդ կերպ թաղել քրիստոնէութիւնը, չհասկանալով, որ պատմութիւնը չի մոռացուում, հաւատքը չի անհանում եւ Սբ. Առաքելոցը կը համարուի եկեղեցի, քանի դեռ հայը ապրում է:

Եկեղեցի ստիպուած էինք

ՓՈՒԱՆ ԳՐԱԽՕՍԱԿԱՆԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ ԱՍԱՏՈՐ ԿԻՒԶԵԼԵԱՆԻ «ԹԵՐԹԵԼՈՎ ՄԱՍՈՒԼԸ» ԳՐՔԻՆ

Լոնտոնցի հրատարակիչը, գրող, բանաստեղծ և հասարակական գործիչ Ասատուր Կիւզելեանը յանձնարարել է լինում Հայաստանում: Նա այս անգամ եկել էր, վերջերս Բէյրութում հրատարակուած իր «Թերթելով Մամուլը» գրքի շնորհանդէսին:

«Թերթելով Մամուլը» իր մէջ ներառում է Կիւզելեանի աւելի քան յիսուն տարիների լրագրական աշխատանքի մի մասը, ստորաբաժանուած հետեւեալ ենթախորագրերի.

Խմբագրականներ, Դեմքեր, Հարցազրոյցներ, Ճամբու Նօթեր, Գրախօսականներ, Տեղեկագրութիւններ:

Գիրքը նուիրուած է՝ «Անքիժ մարդու, մեծ հայրենասէրի, ազնիւ ընկերոջ, անմահ Ալբերտ Փարսադանեանի անմեծ յիշատակին»:

«Այս գիրքը խոստումի մը ծնունդն է», գրել է Կիւզելեանը Յառաջաբանում:

Ա. Փարսադանեան, մահուանից մի տարի առաջ, «քելադրել է աւելի՛ պահանջ, որ հատորով մը «կորուստէ փրկեմ» (Ալբերտի խօսքերն են) սփիւռհապ մամուլի մէջ անցնող կէս դարու ընթացքին հրատարակուած յօդուածներու մէկ մասը գտնէ: Խոստացայ իրագործել իր պահանջի համազօր խնդրանք», գրել է գրքում Կիւզելեանը:

«2009 թ. Մարտին, իմ կիսադարեան մտերիմ ընկերս, Ալբերտ Փարսադանեան վերջնականապէս հրաժեշտ տուաւ այս աշխարհին: Այդ մեծ կորուստին որպէս հետեւանք, խոստումս դարձաւ համարժէք երդումի: Վերջին հաշուով խոստումս պահանջատէր Ալբերտ Փարսադանեանն էր, եւ՝ ինչպէս հայաստանցի պիտի ըսէր՝ բացառում է նրա պարտավորեալը չվճարել»:

Անշուշտ պատահական չէր, որ «Թերթելով Մամուլը» գրքի շնորհանդէսը կազմակերպուել էր Արամ Խաչատուրեանի Տուն-Թանգարանում (1 Յուլիս 2011): Արամ Խաչատուրեանն ու Ասատուր Կիւզելեանը եղել են սրտակից մտերիմներ և բարեկամական այդ շերտ գրագումար շարունակում է Կիւզելեանի և Թանգարանի տնօրինութեան, ինչպէս նաև Արամ Խաչատուրեան ետեակի միջև:

Երկու բացեց Թանգարանի տնօրինուհին, Արմինէ Գրիգորեանը, որ Ա. Կիւզելեանին իբրև մարդ ու գրող ներկայացնելուց յետոյ, շեշտեց այն պարագան որ նա ոչ միայն Թանգարանի՝ այլ և Ա. Խաչատուրեան ետեակի գործունեայ բարեկամն է եղել երկար տարիներ և շարունակում է նեցուկ կանգնել նրանց ծրագրերին: Նա շեշտեց որ Տիկին Վիվիէն Կիւզելեանը ետեակի ստեղծած «Դասական երաժշտութեան Զարգացման Հիմնադրամ»-ի բարերարներէն է, իսկ Ասատուրը՝ նրա մեծ ջատագովը:

Ա. Կիւզելեանի գրական-հասարակական գործունեութեան մասին դրուատալից խօսքերով հանդէս եկան նաև Գրող, բանաստեղծ, քատերագիր և հրատարակիչ Մանուէլ Աղամբանն ու ծանօթ ժուրնալիստ և հեռուստատեսիլավար Կարինէ Յակոբեանը:

ԲԱՆԱՏԵՂԾՈՒՅԻ ԱԶՆԻԻ ԿԱՐԱՊԵՏԵԱՆԻ ԵԼՈՅԹԸ «ԹԵՐԹԵԼՈՎ ՄԱՍՈՒԼԸ» ԳՐՔԻ ՇՆՈՐՀԱՆԴԵՍԻՆ

«Շնորհանդէսի յարգարժան մասնակիցներ,

Այսօր մեկտեղուել ենք ոգեղէն այս միջոցառմանը, շնորհաւորելու եւ գնահատանքի անկեղծ խօսք ասելու յարգարժան Պրն. Ասատուր Կիւզելեանին, նրա արգասաւոր մտքի եւ հոգու արարմանը, որի արդիւնքում կեանքի ուղեգիր է ստացել «Թերթելով Մամուլը» խորագիրը կրող ծաւալուն եւ հետաքրքիր գիրքը:

Նախ պէտք է ասեմ, որ գիրքն աչքի է ընկնում ստեղծագործական կառուցուած քայլին առանձնայատուկութեամբ, որտեղ ամբողջական բովանդակութիւնը, մատուցող նիւթի ասելիքը ներկայացուած է ստեղծագործական ժանրային իւրայատուկութիւններով:

Գրքում անվերապահօրէն գերիշխում է խօսքի յստակութիւնը, մքի կուռ տրամաբանութիւնը եւ անվերապահօրէն հեղինակի հարուստ եւ հիւթեղ լեզուն իր բոլոր դրսեւորումներով:

Գիրքը հիմնականում ներառում է հնդկահայ եւ բրիտանահայ գաղթօճախների հասարակական-քաղաքական եւ մշակութային կեանքը, քանզի, հեղինակն ապրել է գործել է նշուած երկրներում:

Կարկաթալուծ ծաւալելով մանկավարժական բազմաբեղուն եւ հայապահպան աշխատանք, հայ ոգու ուժը ներարկել է հայ պատանիներին, երիտասարդներին, տանելով նրանց հայ մշակոյթի հարուստ գանձարանը: Իսկ հետագայում՝ լի-

նելով Լոնդոնում հրատարակող «Արեգակ» եւ «Լոնդոն» իրարաջաջորդ հայկական ամսաթերթերի գլխաւոր խմբագիրն ու հրատարակիչը եւ քաջատեղեակ լինելով հայկական տարածական սփիւռքի այդ գաղթօճախների հասարակական, մշակութային, ինչպէս նաև ընկերային կեանքին, կարողացել է գրքում լաւագոյնս մեկտեղել տարիների ընթացքում իր հրատարակած խմբագրական յօդուածների, հրատարակախօսութիւնների մի որոշ մասը, ինչպէս նաև համաշխարհային եւ միջազգային ճանաչող մտաւորականների կեանքին ու գործունէութեանը նուիրուած իր հրատարակումներն ու հարցազրոյցները, ներառեալ բազմաթիւ գրախօսական յօդուածներ, ճամբորդական նոթեր, ի թիւս նաև՝ տեղեկագրական բնոյթի յօդուածներ:

Միկ գրքում նման բազմաժանրութեան առկայութիւնը խօսում է բազմաշնորհ հեղինակի ստեղծագործական լայն մտահորիզոնի մասին, որտեղ առանձնակի շուքով աչքի են զարնում նրա հայրենագիտութեան հարուստ իմացութիւնը, հայ ժողովրդի եւ եկեղեցու բազմադարեան պատմութիւնը, ինչպէս նաև բազմաշերտ հայ գրականութեան խորագիտակութիւնը:

Գրքում տեղ գտած հարցազրոյցները շատերը կարող են դառ-

Շաբ.ը էջ 18

ԱՄԲԱՏԱՆԱԳՐԻ ՎԿԱՅՈՒԹԻՆՆԵՐ՝ ԴԵՊԻ ՄԻԶԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՏԱՐԱՆ

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՅՑ ԼԻԲԱՆԱՆԱՅԱՅ ԳԵՂԻՆԱԿԻ ՀԱՅՈՑ ՏԵՂԱՄՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ՄԱՍԻՆ ՊԱՏՄՈՂ ԺՈՂՈՎԱԾՈՒՆ

Զախէն՝ օրդ. Մնացականեան (Հ.Հ. Սփիւռքի նախարարութեան), Վերթինէ Սվազլեան, Գագիկ Կորկինեան (իրաւարան)

ՎԱՆԻԿ ՍԱՆԹՐԵԱՆ

Աշխարհում ցրուած են անթիւ վկայութիւններ՝ թուրքերի կողմից 1915 թուականի կատարուած Հայոց ցեղասպանութեան մասին, ու քանի որ չորս տարի յետոյ՝ 2015 թուականին լրանում է այդ ահաւոր ողբերգութեան 100 տարին, այդ կապակցութեամբ աշխատանք պիտի տարուի մեր ձայնը համայն աշխարհին լսելի դարձնելու համար:

Հայ ժողովրդի այդ մեծ ողբերգութիւնը աշխարհին լսելի դարձնելու գործին լծուած օտարազգի եւ հայ մտաւորականների թուած է լիբանանահայ ճարտարապետ Յարութիւն Իսկահատեանը (Պէյրութ), որը երէկ ազգային գրադարանում ներկայացրեց իր «Վկայարան Հայկական ցեղասպանութեան ժողովածուի երկրորդ հատորը»: (Առաջին հատորը նա այստեղ ներկայացրել է անցեալ տարի):

Բարձր գնահատելով ներկայացուած հատորի արժէքը, գրադարանի փոխտնօրէն Ռաֆիկ Լազարեանը ասաց, որ մեր ցաւը պիտի աշխարհին հասու դարձնել, ինչքան էլ որ մեր թշնամին՝ հսկայական միջոցներ ունեցող ահուելի երկիրը, գործի դնի ժխտողականութեան իր մեքենան:

Մեր ժողովուրդը մի ամբողջ գրադարան է ստեղծել Հայոց ցեղասպանութեան վերաբերեալ, եւ մեր խնդիրն է այն հասցնել օտարներին: Յարութիւն Իսկահատեանը առաջին գրքում բերել է 90 գիրք-վկայութիւն, որոնք խօսում են ցեղասպանութեան իրողութեան մասին: Երկրորդ հատորում դրանք 55-ն են: Սրանցով հեղինակը կանգ չի առնելու, որոնումները շարունակուած են: Կը լինեն նոր հատորներ, նոր որոնումներ, նոր յայտնաբերումներ:

Բանասէր Վերթինէ Սվազլեանը աշխատանքը համարեց շնորհակալ, որովհետեւ հեղինակը ոչ միայն հաւաքել, մէկտեղել է տարբեր աղբիւրներում ցրուած վկայութիւնները, այլև ցաւը ներկայացնելու կողքին բերել է մեր ազգային-ազատագրական պայքարի, հերոսական պոռթկումների դրուագներ: Եւ դա նա արել է իր խղճի ձայնով, արեւմտահայ արեան կանչով՝ ուսումնասիրողների համար հատորը հարատապանելով նաև անձնանունների ու տեղանունների ցանկերով:

Պատմաբան Արտեմ Օհանջանեանը (Վիեննա) գիրքն անուանեց հանրագիտարանային արժէք ունեցող ժողովածու եւ օգտակար ձեռնարկ հայրենի ուսումնասիրողների համար:

ՄԱՍԻՍ ՇԱԲԱԹԱԹԵՐԹ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԿՏՐՕՆ

Yes, I wish to subscribe to Massis Weekly

Enclosed a check for (one year)

* \$50,00 for USA

* \$60,00 (second class), \$ 75,00 (Air Mail) for Canada.

* \$85,00 (second class), \$ 125,00 (Air Mail) Overseas.

Name: -----

Address: -----

City: ----- State:----- Zip Code:-----

Country: -----

Tel :----- Fax :-----

«ՏԱՆԱ ԱՏԱՍԸ» ԹՐՔԱԿԱՆ ԿՂՁՈՒ ԳՐԱԴՈՒՄԸ, ԵՒ ՓԻՔՕ-ՍԱՅՔՍ-ՆՈՒՊԱՐ ՀԱՄԱՁԱՅՆՈՒԹԻՒՆԸ

ՊՕՂՈՍԱԳԻՍԵԱՆ

Միջերկրական ծովի ֆրանսական ծովակալութեան կողմից ծովային սպայ՝ Շարլ-Տիրան Թէքէեան, ռազմական յանձնարարութիւն է ստացել գրաւելու Հայկական Մոսկի (Ալեքսանտրէտի Մովածոց), Մերսին քաղաքից արեւմուտք, ծովափից մի քանի հարիւր մէթր հեռու գտնուող թրքական «Տանա Ատասը» նաեւ «Իլ Փրովանս» կոչուող կղզին գրաւել:

Այդ կղզին ժամանակին Կիլիկիայի Լեւոն Թագաւորը նուէր է տուել Ֆրանսայի իսպանական արքայներին, որտեղ կառուցուել էր ամրոց: Բիւզանդական դարաշրջանում այնտեղ ապրել էին հարուստ սենիորներ: Դեռեւս մնացել էին նրանց դղեակների խճանկար յատակների մնացորդներ: Այն դարերով մնացել էր լքուած ու անմարդաբնակ:

Տիրան Թէքէեան յանձնառու է լինում կատարելու իրենց վստահուած առաքելութիւնը, եթէ իրեն որպէս օգնականներ տրուէին լեւնականի անվեհերութեամբ եւ իրեն ծանօթ Մուսա լեռցիների երկու տասնեակ արդէն կամաւորագրուած քաջամարտիկներ, առաջին հերթին դիւցազուն քաջամարտիկ Եսայի Եաղուպեանը: Եսային ընտրուած է իր գործակիցները՝ Ղազարուս Ուրֆալեանը, Յակոբ Քոնսուլեանը, Յակոբ Իգմիրլեանը, Աբրահամ Տուտաքլեանը, Թովմաս Ապտրենուրեանը, Սարգիս Ազգարեանը, Պողոս Գիզեանը, Պողոս Փալթաճեանը եւ ուրիշներ:

Այդ կղզում Ափհանում կատարելու նպատակը եղել է թշնամուն աւելի մօտիկ լինելու հանգամանքը,

ծովափը հետախուզելը, յանդուգն խափանարարական գործողութիւններ իրականացնելը, այն էլ միայն Փոր Սայիտ հանգրուանած Մուսա Լեռցի քաջազուներով:

Արշաւախուժքը, Տիրանի առաջնորդութեամբ յաջող ցամաքահանում է կատարում, կայք հաստատում ամառի կղզու աւերակ բերդի փրատակներում: Այնտեղ էին երկու ամիս հանգրուանել: Տիրան, Մուսա Լեռցիներից բաղկացած անձնակազմից գոհ էր, որոնք իրենց խիզախութեամբ ու անձնագոհութեամբ կատարել էին իրենց տրուած յանձնառութիւնները: Մերձակայ ծովեզերքը հետախուզելով, թշնամու տեղաշարժերի մասին կարեւոր տեղեկութիւններ էին հաղորդել ծովակալութեանը: Տիրան, մասնաւորապէս յիշատակել է խմբի անդամ Ղազարուս Ուրֆալեանին (Ղազուր), որ ցամաք դուրս գալով Մուսա Լեռան ծովափ, երկար ժամանակ կատարել է հետախուզական աշխատանքներ, անվտանգ վերադարձել կղզի:

Կղզու ափ է մօտեցել անգլիական սպառազէն ձեւմանաւր: Բարձրաստիճան գինուորականներ, Տիրանի ու նրա խմբի հետ քննարկել էին ռազմական յանդուգն մի յանձնարարութիւն կատարելու նպատակով թշնամու տարածք ներթափանցելու գործողութեան մանրամասները: Նպատակադրուել էին պայթեցնել ափին գտնուող թշնամու նաւերը լիցքաւորող նաֆթամբարը: Յաջողութեամբ է իրականացուել գործողութիւնը, այլուժ էր ծովափը, բոցի ու ծուխի սիւններ էին բարձրանում, երկար ժամանակ չէին կարողացել մարել հրդեհը: Ամառի կղզու ափհանումը,

«Հայկական Լեզնի» սիրանքներ ի նախերգանքը, առաջին փորձութիւնն էր:

Հայ երիտասարդների դիմումը՝ ֆրանսական բանակին կամաւորագրուելու համար, արժանացել է Ֆրանսայի եւ Անգլիայի լուրջ վերաբերմունքին: 1916 թուականի Հոկտեմբերի 27ին, այդ ծրագիրը գործնականացնելու համար, Լոնտոնի ֆրանսական դեսպանատան մէջ գումարուել է պաշտօնական ժողով:

Ժողովին Ֆրանսայի կողմից ներկայացուցիչ էր Ժորժ Փիքո, Անգլիայի կողմից Սըր Մարք Սայքս, հայերի կողմից «Ազգային Պատուիրակութեան» նախագահ Պողոս Նուպար Փաշա: 1915 թուականի Ապրիլ 28ի, Ամենայն Հայոց Կաթողիկոս Գէորգ Ե. կոնդակով Նուպար Փաշային յանձնարարել էր գլխաւորելու «Ազգային Պատուիրակութիւնը», պաշտպանելու հայոց իրաւունքները: Այդ միջազգային ժողովին Պողոս Նուպար դրսեւորել է իրեն ջերմ հայրենասիրութեամբ եւ հմուտ քաղաքական հեռատեսութեամբ:

Պողոս Նուպար պայմաններ է դրել դաշնակից երկու ազգերի առաջ, եթէ հայ կամաւորների զորագունդ կազմուէր՝

ա. Հայ կամաւորները պիտի կուռէին միայն իրենց դարաւոր թշնամի՝ Թուրքիոյ դէմ:

բ. Հայ կամաւորները պիտի կուռէին միայն Կիլիկիոյ մէջ, այն ազատագրելու համար:

գ. Արեւելեան Լեզնուր յետոյ կոչել «Հայկական Լեզնի» որ պիտի կազմէր կորիզը Կիլիկիոյ հայկական բանակի:

դ. Դաշնակիցների յաղթանակից յետոյ պիտի կազմուէր Կիլիկիայի հայկական իշխանութիւն՝ Ֆրանսայի հովանաւորութեան տակ:

Այդ բոլոր պայմանները արդար էին համարուել Ժորժ Փիքոյի եւ Սըր Սայքսի կողմից: Պողոս

Նուպար հեռագրել էր Գահիրէ իր որդի՝ Առաքել Նուպարին՝

«Իբրեւ շարունակութիւն կամաւորական հարցերուն վերաբերեալ իմ 6 Հոկտեմբեր 1916 նամակիս, անկէ ասդին բացարձակ հաւաստիքներ ստացած ըլլալով թէ դաշնակիցներու յաղթանակէն յետոյ մեր ազգային ձգտումները իրականութիւն պիտի դառնան, կը թելադրեմ ձեզի որ ձեռք առնէք բոլոր միջոցները՝ դիւրացնելու համար արձանագրութիւնը որքան կարելի է մեզ թիւով կամաւորներու...:

Վերոյիշեալ ժողովից մէկ ամիս յետոյ, 1916 թուականի Նոյեմբեր 27, Ֆրանսայի արտաքին գործոց նախարարութեան եւ հայ «Ազգային Պատուիրակութեան» միջեւ գոյացել է պաշտօնական համաձայնութիւն, որտեղ պաշտօնապէս վաւերացուել էր Հայկական Լեզնի կազմութիւնը եւ որ պատերազմի աւարտին Ֆրանսան պիտի գրաւէր Կիլիկեան, այնտեղ պիտի հաստատուէր ինքնավար Հայաստանի իշխանութիւնը, Ֆրանսայի հովանաւորութեան ներքոյ: Այս երազն էր խանդավառել ոչ միայն Հայկական Լեզնի մարտիկներին, այլ եւ հայրենազուրկ, հայոց յարատեւութեան ի վերուստ սահմանուած նախաինամութեամբ ողջ մնացած հայերու սրտերում իրենց երկիր վերագառնալու յոյան էր բոցկլտում:

Վեց հարիւր տարիներ յետոյ, անկախ, կիսանկախ հայրենիք ունենալու տեսիլքն իրենց հոգիներում, Մուսա Լեռան շէներին եւ այլ վաշերէ, Կիպրոս կղզու Մոնարկա ռազմակազմում գինուորական վարժանքներ կատարած հինգ հազար հայ կամաւորներ, պատրաստ էին իրենց արմենական ցեղի վրէժին յագուրդ տալու ու հայկական պետութիւն ստեղծելու խանդավառ տեսլականով հրավառուած կուռի ելնել թուրք թշնամու դէմ... Արարայի բարձունքներում:

AMERICAN RELIABLE WINDOWS

www.americanreliablewindows.com

Beautify while increasing the value of your home with elegant,

18 months no interest* Financing O.A.C

ENERGY EFFICIENT WINDOW AND DOORS.

Vinyl, Wood, Fiberglass, Clad or Aluminum Replacement, Retro or New Construction

Our Windows Qualify For Tax Credits

Manufacturers rebates & deep discounts available NOW.
Product, Pricing and Financing to meet any Budget.

888-804-7250
Your Satisfaction is Guaranteed.

Licensed • Certified • Insured CSLB LIC#901591

\$89 Rebate* toward the price of new Vinyl Windows

Rebate Example:
 5 windows = \$445
 10 windows = \$890
 15 windows = \$1335

Serving Los Angeles, Ventura, Orange, & San Bernardino Counties

ԳԵՐՇ. Տ. ԵՓՐԵՍ ԱՐՔՊ. ԹԱՊԱԳԵԱՆԻ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ ԴՈԿՏ. ԶԱԻԹՆ Ա. ՔՅՆՅ. ԱՐՁՈՒՄԱՆԵԱՆԻ ՄԵԾԱՐԱՆՔԻ ԵՐԵԿՈՅԹԻՆ

Ողջոյնի Խօսք

Հոգեկան անհուն սիրով եւ խոր ուրախութեամբ կ'ողջունեմ մեծարանքի այս երեկոն որ կազմակերպուած է Թէքէեան Մշակութային Միութեան կողմէ, պատուելու համար արժանաւոր մտաւորական մատենագէտ, բանասէր եւ աստուածաբան Արժանաշնորհ Դոկտ. Զաւէն Ա. Քհնյ. Արզումանեանը, անցնող վաթսուն տարիներու կրօնական եւ մշակութային մարզէն ներս իր ունեցած մեծ վաստակին համար:

Այս առիթով գնահատանքի մասնաւոր խօսք ունիմ Թէքէեան Մշակութային Միութեան որ հայ մշակոյթի պահպանման, զարգացման եւ գնահատման մարզերուն մէջ եղած է նախանձախնդիր եւ առաջապահ:

Ասիկէ ամիս ու կէս առաջ վազէ Սէմէրճեան հեռաձայնեց ինծի ըսելու համար որ ԹՄՄ մեծարանքի երեկոյ մը կ'ուզէ կազմակերպել նուիրուած Դոկտ. Տէր Զաւէնին, յայտնելով միանգամայն որ գլխաւոր խօսողը ես ըլլամ: Սկիզբը վարանեցայ, բայց ուրախ եմ որ քանի մը օր ետք «այո» ըսի առաջարկին: Իրականութեան մէջ դիւրին չէ հանրութեան ներկայացնել մեծարեալը աստուածաբանական, մատենագիտական, բայց մանաւանդ իր կոթողային գործերով, որոնք ոչ միայն մեծ լոյս կը սփռեն որոշ դարերու մեր ժողովուրդի ազգային, եկեղեցական, ընկերային, քաղաքական եւ մշակութային կեանքին վրայ, այլեւ կը հարստացնեն մեր հոգեմտաւոր աշխարհը:

ԿԵՆՍԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Հեղինակին գործերը ներկայացնելէ առաջ, կ'ուզեմ ամփոփ գիծերու մէջ տալ իր կեանքի կարեւոր հանգրուանները որպէսզի մօտէն ճանչնանք այն մթնոլորտը ուր հասակ առաւ ան, դաստիարակուեցաւ, համալսարանական բարձրագոյն կրթութիւն ստացաւ, ու Աստուծոյ եւ մեր ժողովուրդի ծառայութեան կոչուեցաւ: Աւագանի անունն է Դանիէլ, ծնած 1933-ին Գահիրէ եւ մանկութիւնն ու պատանեկութիւնը ծաղկած է բարեպաշտ եւ գրասէր ծնողաց շունչին ներքեւ, որոնք տակաւ առ տակաւ իր մէջ դրոշմած են սէրը հանդէպ Հայ Եկեղեցւոյ եւ հայ մշակոյթին:

Տեղւոյն Գալուստեան Ազգ. վարժարանէն շրջանաւարտ ըլլալէ ետք, 1949-ի սեպտեմբերին, Գարեգին Ա Յովսէփեան Կաթողիկոսի օրով կ'ընդունուի Մեծի Տանն Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան դպրեւանքի երրորդ դասարանը որպէս ժառանգաւոր, եւ ապա 1953-ին կը ձեռնադրուի սարկաւազ: Իր դասախօսները եղած են Դերենիկ եպիսկոպոս, Բիւզանդ Եղիայեան, Շահան Պէրպէրեան, Սիմոն Սիմոնեան, Խորէն Գաբրիէան, Համբարձում Պէրպէրեան, Գնէլ Մ վարդապետ: Բոլորն ալ վերին Երուսաղէմի բնակիչներ են այժմ:

1954-ին Դանիէլ սարկաւազ քահանայական կարգ կը ստանայ Անթիլիասի Մայր Տաճարին մէջ՝ վերակոչուելով Տէր Զաւէն: Վանքէն ներս վարած է գանազան պաշտօններ, ինչպէս նաեւ տեսչութիւնը Մեսրոպեան նախակրթա-

րանին: 1957-ին Եգիպտոսի Թեմի Առաջնորդ Մամբրէ Արք. Սիրունեանի հրաւերով մեկնած է Եթովպիա որպէս հոգեւոր հովիւ Ատիս Ապպայի Ս. Գէորգ եկեղեցւոյ համայնքին:

Տէր Զաւէն 1958-ին ուխտի իր առաջին այցելութիւնը կատարած է հայրենիք եւ Մայր Աթոռ Ս. Էջմիածին՝ հրաւերովը Վազգէն Ա Ամենայն Հայոց Վեհափառ Հայրապետին, եւ Էջմիածնի Մայր Տաճարին մէջ ստացած մասնաւոր վարդապետի չորս աստիճանները: Երեք տարիներ ուսանած է Լոնտոնի Համալսարանին մէջ, հմտանալով Ս. Գիրքի եւ եկեղեցական հայրերու գրականութեան մէջ:

ՄԻԱՅԵԱԼ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ ԺԱՄԱՆՈՒՄԸ

1962-ին եկած է Միացեալ Նահանգներ եւ որպէս հոգեւոր հովիւ նախ ծառայած է Ֆիլատելֆիոյ Ս. Երրորդութիւն եւ ապա Ս. Սահակ եւ Ս. Մեսրոպ համայնքներուն 20 տարիներ, եւ ապա նորահաստատ Պոքա Բաթոն, Ֆլորիտայի Ս. Դաւիթ եկեղեցւոյ համայնքին որուն հիմնադիր հովիւը կարգուեցաւ ծառայելով 18 տարիներ:

2004-ին Արեւմտեան Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի հրաւերով փոխադրուած է Լոս Անճելըս հովուելու համար Փաստիսայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ համայնքը ուր եւ լծուած է նորաշէն եկեղեցւոյ կառուցման աշխատանքներուն: Երեք տարիներ եղած է նաեւ առաջնորդական փոխանորդ Գանատայի հայոց Թեմին, Մոնթրէալ:

ԱԿԱԴԵՄԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔՆԵՐԸ

Հայր Զաւէն 1962-ին Լոնտոնէն Նիւ Եորք ժամանած է աւարտելէ ետք իր ուսման եռամեայ շրջանը: Ապա 1967-ին, մինչ կը հովուէր Ս. Երրորդութիւն եկեղեցւոյ համայնքը, Ֆիլատելֆիոյ Թէմբըլ համալսարանի աստուածաբանական ճիւղը աւարտելով ստացած է Մագիստրոս Արուեստից գիտական աստիճանը: Աւելի ուշ, 1975-ին, Նիւ Եորքի Գոլոմպիա Համալսարանէն ստացած է Մագիստրոս Փիլիսոփայութեան, եւ 1983-ին Դոկտոր Փիլիսոփայութեան ակադեմիական աստիճանները Միջին Արեւելեան լեզուներու եւ պատմութեան կաճառէն:

Գրած է երկու աւարտաճառեր, մին՝ Կիւրեղ Աղեքսանդրացիի քրիստոսաբանական վարդապետութեան մասին, իսկ միւսը՝ 8-րդ դարու Ղեւոնդ Պատմիչի արաբներու արշաւանքի պատմագրութիւնը գրաբար լեզուէն անգլերէն լեզուի թարգմանելով եւ գիտական հրատարակչութեամբ ի լոյս ընծայելով: Ամենայն Հայոց Հայրապետը, Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Կաթողիկոս, 2004-ին հայրապետական կոնդակով Արժանաշնորհ դոկտորին շնորհած է «Ս. Սահակ Ս. Մեսրոպ» շքանշանը առ ի գնահատութիւն երկար տարիներու իր հոգեւոր, վարչական, գրական եւ մշակութային վաստակին՝ իր ձեռնադրութեան յիմանմեակին առիթով:

ԵՐԿԵՐԸ

Դոկտ. Զաւէն Ա. Քհնյ. Արզումանեան տեսլիք ունեցող բազմավաստակ եկեղեցական է բառին

ամբողջական եւ վաւերական իմաստով: Հեղինակ է բազմաթիւ երկերու որոնք եղած են հրատարակութիւնը Հայց. Եկեղեցւոյ Ամերիկայի Արեւմտեան Թեմին, եւ որոնց յառաջաբանները կը կրեն Թեմի Առաջնորդ Գերշ. Տ. Յովնան Արք. Տէրտէրեանի ստորագրութիւնը: Բացի թերթերուն մէջ լոյս տեսած իր յօդուածներէն Դոկտ. Զաւէն ունի ինը հրատարակութիւններ որոնք ընդհանրապէս աստուածաբանական, մատենագիտական եւ պատմաբանասիրական կարեւոր աշխատութիւններ են, հայ մշակոյթի գանձարանը հարստացնող:

Հրատարակուած երկերը հետեւեալներն են:

1. «Ներածութիւն Հայ Եկեղեցւոյ Աստուածաբանութեան», որուն մէջ նկատի առնուած են Ս. Գիրքի կենսական հիմքը, եկեղեցւոյ առաջին երեք Տիեզերական ժողովներու որոշումները, Պօղոս Առաքեալի վերլուծումներն ու Սրբազան Խորհուրդները:
2. «Հայ Տառնագիրներ V-VII Դարերու», որ կը բովանդակէ վեց հայ պատմիչներու երկերուն գիտական քննութիւնը ու անոնց հին պատմագրութեան ընծայած նպաստը հայ եւ օտար հասարակութեան, յատկապէս Արեւմտեան համալսարաններու կաճառներուն որոնք մեծ ծանօթութիւն մը չունին հին մատենագրութեան մասին:
3. «Հայ Եկեղեցւոյ Պատմութիւնն ու Պաշտամունքը», երկլեզու աշխատութիւնը ուր կան Հայ Եկեղեցւոյ ծագումն ու ուղղափառ վարդապետութիւնը, ինչպէս նաեւ Արեւագալի, Խաղաղական ու Հանգստեան ժամերգութեանց աստուածաբանութիւնը, Հայ Եկեղեցւոյ Տօնացոյցին կազմութիւնը եւ Մեծ Եղեռնի նահատակներուն սրբադասման ուղեցոյց մը:
4. «Հայ Եկեղեցին 21-րդ Դարուն»

րուն», որ կը բաղկանայ 175 էջերէ, պատկերազարդ եւ գրուած անգլերէնով: Այս գիրքով հեղինակը անգլ-իախօս հայերուն եւ օտարներուն կը ներկայացնէ Հայ Եկեղեցին 1955-1995 թուականներուն, ուր լայն տեղ գտած է Վազգէն Ա Հայրապետի կեանքը եւ գործը, հովուապետական տասնեակ մը այցելութիւնները արտասահման, էջմիածին-Անթիլիաս փոխ յարաբերութիւնները, Կ. Պոլսոյ եւ Երուսաղէմի պատրիարքութիւնները, շինարարութիւնները Մայր Աթոռէն ներս, նոր թեմեր, միջ-եկեղեցական արաբերութիւններ:

5. «Հայ Եկեղեցւոյ Բարձրաստիճան Հոգեւորականներ», տպուած 2010-ին, կը բաղկանայ 215 էջերէ: Սոյն հատորը անցեալ դարու բարձրաստիճան հոգեւորականութեան նուիրուած երախտիք մըն է, ուր ամփոփուած են մեր անուանի նախորդներուն ընծայուած մենագրութիւններ, կաթողիկոսներ, պատրիարքներ, առաջնորդներ, որոնք մեր պատմութեան ճգնաժամային տարիներուն պաշտպան կանգնած են Մայր Եկեղեցւոյ եւ ապահոված գոյութիւնը Նուիրապետական Աթոռներուն՝ ժամանակի քաղաքական աննպաստ եւ հակակրօն պայմաններու ներքեւ: Հատորը ունի նաեւ «Հարիւրամեայ Յուշարձան Հայ Հոգեւորականներու» բաժինը ուր մահուան թուականով արձանագրուած են 140 հայ բարձրաստիճան հոգեւորականներու լրիւ ցանկը:

6. «Կանոնագիրք Հայոց», անգլերէն լեզուով գրուած որ ներածական մըն է 8-րդ դարու Յովհաննէս Օձնեցի Հայոց Կաթողիկոսի իմբազարած Հայ Եկեղեցւոյ Օրինագիրքին: Առաջին անգամ ըլլալով այս գիրքը անգլերէնով կը

Շարք էջ 19

ARMENIAN COMMUNITY COALITION of Pasadena

ՆԱԽԱՅԵՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՍԱՏԻՆԱՅԻ ՀԱՄԱԳԱՂՈՒԹԱՅԻՆ ՄԱՐՄՆԻ

Նրաւեր

ԲՈԼՈՐ ԾԱՐՏԱՐԱՊԵՏՆԵՐՈՒՆ, ՔԱՆԴԱԿԱԳՈՐԾՆԵՐՈՒՆ

Փասատիճայի Վիքթորի Հանրային Պարտէզին մէջ, կը ծրագրուի զետեղել Ապրիլեան Յեղասպանութեան Յուշարձան մը:

Անոնք որոնք հետաքրքրուած են յուշարձանի իրականացումով կրնան ներկայացնել իրենց նախագիծը մինչեւ Յուլիս 31, 2011 ժամադրութեան եւ յաւելեալ տեղեկութեան համար հեռաձայնել (626) 398-4520:

«ՄԵՐՏԻՆԵԱՆ» ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՀԱՆԴԻՍՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Շաբուճակուած էջ 8-էն

ճիքեան: Ան շնորհակալութիւն յայտնեց ծնողաց՝ իրենց զաւակները «Մերտինեան» վարժարանի հոգածութեան յանձնելու համար եւ շնորհաւորեց զանոնք, փառք տուաւ Աստուծոյ, որ իր հովանիին տակ յաջող տարի մը եւս բոլորուեցաւ, երախտագիտութիւն յայտնեց իր ուսուցչական կազմին եւ պաշտօնէութեան՝ իրենց անսակարկ աշխատանքին համար, եւ զնահատեց բոլոր այն պատկան մարմինները, կազմակերպութիւններն ու անհատները, որոնք նիւթապէս ու բարոյապէս սատարեցին այս հաստատութեան վերելքին:

Ապա ան իր վերջին պատգամը տուաւ Միջնակարգի շրջանաւարտ աշակերտներուն՝ ըսելով. «Չեմ գիտեր, թէ ինչ պիտի տանիք ձեզի հետ այս յարկէն, ուր ստացաք ձեր կրթութիւնն ու դաստիարակութիւնը: Իմ բաղձանքս է, որ ձեր մտքին ու հոգիին մէջ պահէք «հ» տառով սկսող հետեւեալ չորս բառերը՝ Հայ, Հայաստան,

Հայերէն եւ Հաւատք: Եղէ՛ք տիպար հայեր եւ հպարտ զգացէ՛ք ձեր հայութեամբ: Սիրեցէ՛ք ձեր հայրենիքը՝ Հայաստանը: Կառչած մնացէ՛ք ձեր մայրենի լեզուին, անով խօսեցէ՛ք, երգեցէ՛ք ու աղօթեցէ՛ք: Եւ վերջապէս՝ հաւատարիմ մնացէ՛ք ձեր նախահայրերու քրիստոնէական սուրբ հաւատքին եւ մի՛ մոռնաք, որ ձեր բոլոր դժուարութիւններուն մէջ, Աստուած ձեզի հետ պիտի ըլլայ»:

Հանդիսութիւնը փակուեցաւ վեր. Յ. Մաթոսեանի արձակման աղօթքով:

Հանդէսէն անմիջապէս ետք, ժողովուրդը ուղղուեցաւ դէպի «De Luxe» ճաշասրահ, ուր մտերմիկ ու ջերմ մթնոլորտի մէջ աշակերտներ, ծնողներ եւ ուսուցիչներ անցուցին ուրախ եւ անմոռանալի պահեր:

Յունիս 17ին, վարժարանի հանդիսարահին մէջ տեղի ունեցաւ մանկապարտէզի վկայականաց բաշխման հանդէսը, ուր վկայուեցան 36 աշակերտներ: Հանդէսէն ետք տեղի ունեցաւ հիւրասիրութիւն:

ՅՈՎԱԵՓԵԱՆ ՎԱՐժԱՐԱՆԻ ԱՄՎԵՐՁԻ ՀԱՆԴԵՍ

Շաբուճակուած էջ 8-էն

ցութեամբ Հոգաբարձութեան ատենապետ Պրն. Յարութիւն Հիլալեանի եւ Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ Եկեղեցւոյ հովիւ՝ Տ. Սարգիս Քհնյ. Փաթոյեանի, կատարեց մրցանակներու եւ վկայականներու բաշխումը: Հայերէնի յատուկ մրցանակներ ստացան երեք աշակերտներ՝ Քրիստափոր Խաչատուր, Քրիսթին Քէշիշեան եւ Մելինէ Թովմեան, որոնք առաջնութիւն շահած էին Արարատ Տան կազմակերպած հայոց պատմութեան մրցոյթին: Հայերէն լեզուի զնահատագիր ստացան նաեւ Դալար Մաթոսեանն ու Սամսոն Քէշիշեանը: Թուաբանութեան եւ Գիտութեան մրցանակը ստացաւ Սամսոն Քէշիշեանը: Անգլերէն լեզուի մրցանակը ստացաւ Մելինէ Թովմեանը, իսկ «Յովսէփեան Վարժարանի Հոգին» մրցանակը ապահովեց Քրիստափոր Խաչատուրը, որ այս տարեշրջանի Աշակերտական Խորհուրդին ատենապետն էր եւ իր աշակերտական բոլոր տարիներու ընթացքին ամենայն բախնդրութեամբ եւ պատասխանատուութեամբ տարած էր աշխատանքները եւ ցուցաբերած էր յարգանք ու սէր իր սիրելի վարժարանին հանդէպ: Վարդանանց Ասպետներու կողմէ Լաւագոյն Աշակերտի մրցանակակիրները եղան Քրիստին Քէշիշեանն ու Սամսոն Քէշիշեանը: Տեղին է նշել, որ սոյն կազմակերպութիւնը ամէն տարուայ նման այս տարի եւս նուիրատուութիւն մը

կատարեց վարժարանիս: Ը. կարգի 13 շրջանաւարտները իրենց վկայականները ստացան եւ իրենց ուսումնական կեանքի կարեւոր հանգրուաններէն մէկը աւարտելով, իրենց կեանքին այլ կարեւոր էջերէն մէկը պիտի սկսին: Իրենց կը մաղթենք յարատեւ վերելք եւ նորանոր յաջողութիւններ:

Վարժարանիս Հոգաբարձութեան Ատենապետը՝ Պրն. Յարութիւն Հիլալեանը իր խօսքին մէջ շնորհաւորեց շրջանաւարտներն ու իրենց ծնողները, շնորհակալութիւն յայտնեց ուսուցչական կազմին եւ տնօրէնութեան, անոնց տարած աշխատանքին համար: Ապա, Պրն. տնօրէնը յատուկ յուշանուէրով մը պատուեց Պրն. Յարութիւն Հիլալեանը, որուն ծառայութեան վերջին շրջանն էր այս տարին եւ շնորհակալութիւն յայտնեց անոր տարած ազգանուէր գործին համար, վերջին 6 տարիներուն հոգաբարձութեան կազմէն ներս իր ցուցաբերած անսակարգ ծառայութեան եւ իր ստանձնած ատենապետութեան պատասխանատու պաշտօնը ամենայն բախնդրութեամբ կատարած ըլլալուն համար: Հանդիսութիւնը փակուեցաւ Տ. Սարգիս Քհնյ. Փաթոյեանին «Պահպանիչ» աղօթքով: Վարձքը կատար բոլոր այն ուսուցիչ-ուսուցչուհիներուն, որոնք տարիներու ընթացքին կուպած ու դաստիարակած են մեր այս շրջանաւարտներու հունձքը: Թղթակցութիւնը Վարժարանէն

ՎԱՐՍՈՒՄ ՍԲ. ԱՌԱՔԵԼՈՅ ԵԿԵՂԵՑԻՆ ՎԵՐԱԾՈՒԵԼ Է ՄՁԿԻԹԻ

Այս վազոնում է 1921 թ. կնքուել կարսի պայմանագիրը

Շաբուճակուած էջ 13-էն

Թանգարանի բակում, ի թիւս բազմաթիւ այլ քաղաքների, ներկայացուած են հայկական գերեզմանաքարեր, խաչքարեր: Առաւել ուշադիրները կարող են գերեզմանաքարերի վրայ ոչ միայն հայկական խաչեր տեսնել, այլեւ հայատառ արձանագրութիւններ:

Մեր հարցից՝ «Մի՞թէ այս տարածքում դարեր շարունակ հայեր չեն ապրել», Թանգարանի աշխատակիցը նախ այլալուեց, յետոյ ասաց. «Գուցէ նաեւ ապրել են, չեմ բացառում»: «Այդ դէպքում ինչո՞ւ չէք տեղեկացնում, որ այստեղ նաեւ հայեր են ապրել». աշխատակիցն ասաց. «Խաչը տեղադրել ենք, չէ՞, գմբէթին»: Քուրդ երիտասարդը նկատի ունէր Աղթամարի Սուրբ Խաչ եկեղեցին:

Թանգարանի բակի հետնամասում պահպանուած վազոնը ճակատագրական նշանակութիւն ունի հայերի համար: Հենց այստեղ են 1921թ. կնքուել հայ ժողովրդի ճակատագիրն ու ներկայիս սահմանները:

Կարսում հայկական որեւէ այլ

հետք չգտանք: Մնացեալը մզկիթներ են, դիմազիճ չունեցող շէնքեր ու հիւրանոցներ, որոնք խորթ էին եւ որեւէ կապ չունէին հայ քրիստոնեայի հետ, ով հայոց երբեմնի հօգի մայրաքաղաքում փնտռում է նախնիների անցեալն ու պատմութիւնը: Առջեւում մեզ սպասում էր Անին...

Հ. Գ. Կարսի կենտրոնում է գտնուում եւրոպական ոճով կառուցուած «Ղարաբաղ» հիւրանոցը: Հիւրանոցի տէրը ազգութեամբ քուրդ է: «Ղարաբաղը թրքական տարածք է», հարցրեցի քուրդ երիտասարդին: «Այո՛, Ղարաբաղը հին թրքական տարածք է»: «Իսկ որտե՞ղ է գտնուում, շատ եմ ուզում այցելել Ղարաբաղ» հարցի պատասխանն առաւել զաւեշտալի էր: Քուրդ երիտասարդը շփոթուած ասաց. «Անկեղծ ասած, ես չգիտեմ, թէ որտեղ է գտնուում, սակայն Ղարաբաղը թրքական հող է»:

Արեւմտեան Հայաստան այցելութեանն աջակցելու համար շնորհակալութիւն ենք յայտնում «Անի տուր» տուրիստական գործակալութեանը:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿՆԵՐ

1060 North Allen Ave
Pasadena, CA 91107
Գրասենեակները վերանորոգուած եւ յարմար վարձքերով
Հետաքրքրուողներէն հեռաձայնել՝
(626) 398-0506

ՎԱՐՁՈՒ ՏՈՒՆ

PALM SPRINGS ԱՐՁԱԿՈՒՐԴԻ ԳԵԱՅՈՂ ՀԱՅՐԵՆԱԿԻՑՆԵՐԻ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

Փալմ Սփրինգսի գեղատեսիլ եւ կից լեռնային շրջանին, վարձու է տրուում լրիւ կահաւորուած մէկ ննջարան, մեծ նստասենեակ, խոհանոց՝ բոլոր յարմարութիւններով, մինչեւ 5-6 հոգի գիշերելու տարողութեամբ Condo: Ունի մեծ լողաւազան, քարուզի, թեմիսի խաղաղաշտ, կանաչազարդ փիքնիքի տարածք, իր յատուկ կրակարաններով եւ 24-ժամեայ ապահովութեան սիստեմ:

Մանրամասների համար հեռաձայնել՝
(818) 246-0125

Վարձման գներն են՝	
Ուրբաթ, Շաբաթ եւ Կիրակի՝	\$ 400
Long Weekend-ների համար՝	\$ 500
Մէկ շաբաթուայ համար՝	\$ 675
Մէկ ամսուայ համար՝	\$ 1450

ՇՈՒՆՆԱԳԻՍ

ԹԱԳՈՒՀԻ ԵԹԵՐԵԱՆԻ մահուան քառասունքին առիթով հոգեհանգստեան պաշտօն պիտի կատարուի Կիրակի, 24 Յուլիս 2011ին Փասատինայի Ս. Գրիգոր Լուսաւորիչ եկեղեցւոյ մէջ, յաւարտ Ս. Պատարագի:

- Խնդրողներ՝
- Զաւակը՝ Տէր եւ Տիկ. Թոմաս Եթերեան եւ զաւակունք
- Տիար Սարգիս Աթամեան եւ զաւակունք
- Տէր եւ Տիկ. Յակոբ Յակոբեան եւ զաւակունք
- Տէր եւ Տիկ. Փարամազ Գիպարեան եւ զաւակը
- Յիշատակը յարգողներէն կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՓՕԼԱՏԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Փասատինայի Ս.Դ.Հ.Կ.ի «Փարամազ» մասնաճիւղը իր խորագրաց ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանիքին եւ հարազատներուն, յատկապէս Տէր եւ Տիկ. Վազգէն եւ Քնար Պողարեաններուն:

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՓՕԼԱՏԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Հ.Մ.Մ.ի Տիկնանց Օժանդակ Մարմինը իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ հանգուցեալի ընտանեկան բոլոր պարագաներուն, յատկապէս Փասատինայի Շրջանի Հ.Մ.Մ.ի Տիկնանցի ատենապետուհի՝ Տիկ. Քնար Պողարեանին:

Առ այդ փոխան ծաղկեպսակի \$100 տուար կը նուիրեն «Մասիս»ի

ՅԱԲԱԿՅԱԿԱՆ

ԿԱՐԱՊԵՏ ՓՕԼԱՏԵԱՆԻ մահուան տխուր առիթով Տէր եւ Տիկ. Կարօ եւ Անի Պէքարեան եւ զաւակները իրենց խորագրաց ցաւակցութիւնները կը յայտնեն հանգուցեալի ընտանիքին եւ համայն հարազատներուն, յատկապէս Տէր եւ Տիկ. Վազգէն եւ Քնար Պողարեաններուն:

Առ այդ փոխան ծաղկեպսակի \$50 տուար կը նուիրեն «Մասիս»ի բարգաւաճման ֆոնտին:

ԳԵՐՇ. Տ. ԵՓՐԵՍ ԱՐՔՊ. ԹԱՊԱԳԵԱՆ

Շարունակուած էջ 16-էն

ներկայացնէ «Հայ Եկեղեցւոյ Կանոնադիրք»ի կազմութիւնն ու համառօտ բովանդակութիւնը՝ նշուած 23 եկեղեցական ժողովներու որոշումներուն վրայ հիմնուած:

7. «Ղեւնդ Երէցի Պատմութիւնը», որ 8-րդ դարու Արաբներու ի Հայաստան արշաւանքը կը պատմագրէ, ինչպէս նաեւ կուտայ կարեւոր տեղեկութիւններ ութերորդ դարու Հայաստանի քաղաքական կացութեան մասին: Հատորը լրիւ անգլերէնի թարգմանութիւնն է գրաբար բնագրէն, առաջին անգամն ըլլալով, իր ընդարձակ ներածականով եւ ծանօթագրութիւններով:

8. «Ուխտանէս Պատմիչ», յայտնի 10-րդ դարու Սեբաստիոյ պատմաբան եպիսկոպոսը որուն անունով մեզի հասած է միակ երկը երեք բաժիններով՝ Հայոց Թագաւորներու եւ Հայրապետներու Պատմութիւնը, Վրաց Եկեղեցւոյ Հայ Եկեղեցիէն բաժանուած, եւ Մագ կոչեցեալ ազգի քրիստոնէութեան դարձը: Այս վերջինը չէ հասած մեզի: Տէր Զաւէն լրիւ բնագիրը անգլերէնի թարգմանած է 1871 թուի Վաղարշապատի առաջին եւ միակ հրատարակութենէն եւ հրատարակած երկու գիրքերը՝ 1988-ին եւ 2008-ին:

9. «Ազգապատմ», Դ Հատոր-

րի երեք գիրքերը, մեծածաւալ, որոնք արժանաշնորհ Դոկտ. Զաւէնին հոգեմտաւոր աշխատանքներուն մէջ բացառիկ տեղ կը գրաւեն, դառնալով Օրմանեան Պատրիարքի կոթողական երեք հատորներուն շարունակութիւնը: Օրմանեան Հայ Եկեղեցւոյ եւ ազգին պատմութիւնը սկիզբէն մինչեւ 1910 հասցուցած էր: Դոկտ. Զաւէն շարունակելով երեք գիրքերու մէջ շարադրած է 1910-1930 (Ա գիրք), 1930-1955 (Բ գիրք), եւ 1955-1995 (Գ գիրք) տարիներուն գահակալող Ամենայն Հայոց Տ.Տ. Գէորգ Ե Սուրբնեան, ինորէն Ա Մուրատբեգեան, Գէորգ Զ Չորեքճեան, Վազգէն Ա Պալճեան Կաթողիկոսներու գործունէութեանց եւ յարակից իրադարձութեանց մասին մանրամասն կերպով:

Ժրաջան եւ յարատեւ աշխատանքի մը արդիւնքը եղող «Ազգապատմ»ի Դ հատորը իր երեք գիրքերով պիտի մնայ գլուխ գործոցը Արժանաշնորհ Դոկտ. Զաւէն Ա. Քնար. Արզումանեանին ցարդ կատարած եւ կատարելիք բոլոր աշխատանքներուն:

Այս առիթով Չերմօրէն կը շնորհաւորեմ Ձեզ, նոյնպէս ազնուաշնորհ Տիրուհին որ Ձեր աշխատանքներուն Ձեր կողքին միշտ օգտական հանդիսացած է: Բարի երթ Ձեզի: Աշխատանքի Ձեր ճամբուն վրայ թող միշտ լոյս սփռուի: (Յապաւումներով)

ԱՍՏՈՒՐ ԿԻՉԵԼԵԱՆԻ «ԹԵՐԹԵԼՈՎ ՍԱՍՈՒԼԸ»

Շարունակուած էջ 14-էն

Նալ վաղուայ պատմաբանների ուսումնասիրութեան տեղեկատուական հետաքրքիր աղբիւրներ:

Գիրքն ամբողջութեամբ համայն հայութեանն ուղղուած միաբանութեան եւ բունցքուելու հայրենանուէր կոչ է ու յորդոր, ազգային գերինդիր նպատակներն իրականացնելու համար: Սա խօսում է Պրն. Կիւզելեան ազնուագոյն մտաւորականի մեծ հայրենասիրութեան, առ հայրենիք ունեցած բոլորեքեան նուիրումի մասին:

Գիրքը նաեւ հեղինակի կիսադարեայ ստեղծագործական, հասարակական ազգանպաստ գործունէութեան գեղեցիկ տարեգրութիւնն է:

Գրեթէ բոլոր իմբազրականներում, հրապարակախօսական իր յօդուածներում, ակնբախ է ո՛չ միայն ինդրոյ առարկայ հարցի հրապարակայնացումը, այլ նաեւ առաջարկում՝ ինդրահարցը հարցի լուծման ճանապարհներ ու տարբերակներ, որը ցաւօք արտի գրեթէ բացակայում է մեր այսօրուայ հայաստանեան մամուլում:

Մտուելով, կրթութեամբ կը գործելով հայրենիքից շատ հեռու, օտար երկրներում, նա ողջ էութեամբ, իր ազգային հոգեկերտուածքով հայ է մնացել, գենետիկորէն կապուած իր էթնիկ պատկանելութեանը: Այստեղից էլ ծնունդ է առել հայրենիքի հետ նրա հոգեւոր

անքակտելի կապը, ինչպէս նաեւ նրա յաճախակի դարձած ազգանպաստ այցելութիւնները հայրենիք:

Այս ամենի կողքին եւ դրա ֆոնում առաւել քան պայծառ ու լուսաւոր կերպ ունի նրա մարդկային դիմանկարը բոլոր առումներով, իսկ այս գրքի ծնունդը, ըստ հեղինակի, իր կողմից թանկ պարտամուրհակի վճարումն է հայաստանաբնակ մէկ այլ ազնուագոյն մտաւորականի՝ գրող, լրագրող Ալբերտ Փարսադանեանի ինկելի յիշատակին, ում հետ Պրն. Կիւզելեանն ունեցել է շուրջ կիսադարեայ յարատեւող անշահախնդիր բարեկամութիւն, ընկերութեանն ազնուագոյն առնչութիւններ, սկզբում նամակագրական, իսկ հետագայում նաեւ անձնական՝ բնականաբար Հայաստանում: Միով բանիւ, այս գիրքը նաեւ ձօն է երջանկայիշատակ Ալբերտ Փարսադանեանի պայծառ յիշատակին:

Աւարտելով խօսքս, կրկին շնորհաւորում եմ իմ որդու ընտանիքի լաւագոյն բարեկամ, շուրջ հոգու տէր ազնուագոյն անհատականութեանը՝ Պրն. Կիւզելեանին այս հետաքրքիր եւ բազմաբովանդակ գրքի ծննդեան առթիւ:

Մաղթում եմ նրան քաջաւորջութիւն, այսօրեկան կորովի պահպանում, անձնական մեծ յաջողութիւն, երկար տարիների հետաքրքիր կեանք եւ ի հարկէ՝ նորանոր փայլատակումներ մեր հարուստ գրականութեան անդաստանում:

ՎԱՐՁՈՒ ՄՐԱՇ
ՓԱՍՏԻՆԱՅԻ ՄԷՋ (200 ՀՈԳԻ ԸԱՍԱՐ)
ԱՄԵՆ ՏԵՍԱԿ ԱՌԻԹՆԵՐՈՒ ԸԱՍԱՐ
 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA
ՄԱՆՐԱՍԱՍՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ՝ ԸՆՈԱԶԱՅՆԵԼ
(626) 797-7680

REQUEST FOR PROPOSALS (RFP #7544) INDEPENDENT AUDIT AND TAX RETURNS SERVICES

The Housing Authority of the City of Los Angeles invites proposals from qualified firms interested in providing independent audit and tax returns services. Copy of the RFP may be obtained beginning July 11, 2011 via www.hacla.org/ps or call (213) 252-5405 or 252-1832. Proposals will be accepted at 2600 Wilshire Blvd, #3100, Los Angeles CA 90057, until 2:00 P.M., by August 12, 2011.

7/21, 7/28/11
 CNS-2133811#
 MASSIS WEEKLY

Ձեր Ծանուցումները Վստահեցէք «Մասիս» Շարաքաթերթին
 T: (626) 797-7680
 F: (626) 797-6863
 massis2@earthlink.net

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ
 Եթէ ձեր տրամադրութեան տակ ունիք հայերէն գիրքեր, եւ կը ցանկաք զանոնք նուիրել Կայծ Երիտասարդական Միութեան գրադարանին՝ հաճեցէք կապ պահել մեզի հետ:
 G.Y.O.
 1060 N. ALLEN AVE. PASADENA, CA 91104

ՔԱԶ ՆԱԶԱՐ ՈՒՂԻՂ ԵԹԵՐ ՇՕ
 Ամէն Կիրակի երեկոյեան
 Ժամը 10:00-ից 12:30
 Կլէնտլըյի 380-րդ կայանից

**ARMENIAN
COMMUNITY
COALITION**
of Pasadena

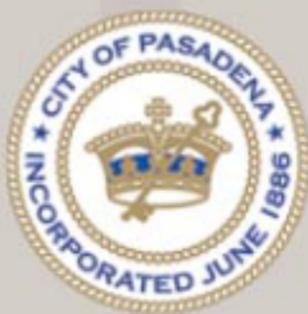

PRESENTS

4th Annual
Armenian Identity
FESTIVAL

SUNDAY JULY 31, 2011

12:00PM-8:00PM VICTORY PARK
2575 PALOMA STREET, PASADENA

CO-SPONSORED BY:
THE CITY OF PASADENA

**CELEBRATING PASADENA'S
125TH ANNIVERSARY**

**FOOD • LIVE MUSIC • BOOTHS
CHILDREN'S ACTIVITIES
FREE ADMISSION • FREE PARKING**

ARMENIAN COMMUNITY COALITION OF PASADENA
P.O. BOX 70548 • PASADENA, CA 91117
(626) 399-1799 • pcccoalition@gmail.com • www.acc-us.org